

Адыгэ макь

№ 46 (20310)

2013-рэ илъэс

ШЭМБЭТ
ГЪЭТХАПЭМ И 16

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

**Гъэтхапэм и 17-р — Адыгэ Республикэм
ипарламентаризмэ и Маф**

**Адыгэ Республикэм шыпсэухэу
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!**

Адыгэ Республикэм ипарламентаризмэ и Мафэ фэшI ты-
шыуфэгъушIо!

Тиреспубликэ парламентаризмэр зэрэщыуцугъэр Урысыем
ипарламентаризмэ хэхъоныгъэ ышIынымкIэ тарихъ гъогу-
шхоу кыкIугъэм кIэрыпчын умылъякIынэу пытэу епхыгъ.

Адыгэ Республикэм илIыкIо, ихэбзэхъухъэ къулыкIухэм
яныгъэралъ шъхъаIэхэм зэу ащыцI граждан обществэмрэ
правовой къралыгъомрэ гъэпсыгъэнхэр. Цыф жьугъэхэм
хэбзэр аIэ илIынымрэ, цыфым ишъхъафитыныгъэрэ икIоу
кыидэзылIытэрэ къулыкIухэу непэкIэ ахэр цытых.

Тиреспубликэ парламент IофшIэнэу цызэрахъэрэр ана-
хъэу зытегъэпсыхъагъэр политикэ шIошI зэфэишъафхэр
щылэ шIыгъэнхэр, хэдакIохэм гъусэныгъэу адырIэр гъэ-
пытэгъэныр, парламент зэпхыныгъэхэм язгъэушIомбгъу-
гъэныр, хэбзэгъэуцугъэу аштагъэхэм шIуагъэу къатырэм
гъунэ лыфыгъэныр ары. Илъэс къэс Адыгеим ипарламен-
тариехэм республикэм хэбзэгъэуцунымкIэ лъапсэу иIэхэм
ягъэпытэн яIахъышхо зэрэхашIыхэрэм имызакъоу, Урысыем
ипарламентаризми хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным фэлажъэх.

Общественнэ кIоцIэ пстэуми яеплъыкIэхэр кыдалытэзэ,
хэбзэхъухъэ (лIыкIо) хэбзэм икIулыкIухэм яIофшIэн на-
хъышIоу зэрэзыхащIытым тицыхъэ телъ.

Псауныгъэ пытэ, хэхъо шъуиIэнэу, мамырэу шъупсэунэу,
шIум шъуцымкIэнэу, Адыгеими, зэдыти Хэгъэгъушхоу Уры-
сыеми апатэ гъэхъагъэхэр шъушIынхэу шъуфэтэIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

**Гъэтхапэм и 17-р — сатыум,
унэгъо кIоцIымкIэ цыфхэм ящыкIэгъэ
фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ къулыкIу-
м ыкIи унэ-коммунальнэ хъызмэтым
яIофышIэхэм я Маф**

**Сатыум, унэгъо кIоцIымкIэ
цыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр
зыгъэцэкIэрэ къулыкIу-
м ыкIи унэ-коммунальнэ хъызмэтым яIофышIэхэу
лытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!**

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкIым — сатыум, унэгъо кIо-
цIымкIэ цыфхэм ящыкIэгъэ фэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ
къулыкIу-м ыкIи унэ-коммунальнэ хъызмэтым яIофышIэхэм
я Мафэ фэшI тышыуфэгъушIо!

Цыфхэм апатэ мафэ къэс Iофэу жьугъэцэкIэрэм уасэ
фэшIыгъуай. Шъо тицIыныгъэ нахъ дахэ, нахъ тегъэпсы-
хъагъэ тфэишIы. Республикэм ипромышленнэ, имэкъу-
мэцI предприятияхэм, икъралыгъо, социальнэ учреждение-
хэм зэпыу имылэу Iоф ашIэныр, къалэхэр, къуаджэхэр нахъ
зэтегъэпсыхъагъэ хъунхэр бэкIэ зэлъытыгъэр шъо гуеты-
ныгъэу шъухэлъыр, IэпIэсэныгъэу шъуиIэр ары.

Экономикэм ихэхъоныгъэ шъуиIахъышхо хэшъушIыхъэзэ,
цыфхэм гъомыланхъэхэмрэ промышленнэ товархэмрэ аIэ-
кIэгъэхъэгъэнхэмкIэ, технологиякIэхэм якъыхъынкIэ, фэIо-
фашIэхэр нахъыбэу ыкIи нахъышIоу гъэцэкIэгъэнхэмкIэ со-
циальнэ мэхъэнэ ин зилэ Iофыгъохэр зэшIошIыхъ.

Цыфхэм ящылэкIэ-псэукIэ зыкъегъэлэтыгъэным, тирес-
публикэ иэкономикэ хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным тапэкIи
чанэу шъузэрэфэлэжъэщIытым тицыхъэ телъ.

Псауныгъэ пытэ, насыт шъуиIэнэу, шIоу щылэр зэкIэ кы-
жъудэхъунэу, Адыгэ Республикэми, зэдыти Хэгъэгъушхоу Уры-
сые Федерациими апатэ шъуиIофшIэн гъэхъэгъаIэхэр цы-
шъушIынхэу тышыуфэлъаIо!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ЩЫЛЭНЫГЪЭМРЭ ШIЭЖЪЫМРЭ

Кобл Якъубэ кыфызэIуахыгъ

Уахътэр псынIкIэу макIоми, гукъэкIыжъыр жъы
хъурэп. Мыекъопэ бэнэпIэ еджапIэм самбэмрэ дзю-
домрэ лъапсэ щафэзышIыгъэ Кобл Якъубэ дунаир
ыхъожъыгъэми, иIофшIагъэхэмкIэ кытхэтэу тэлъы-
тэ. Тренерэу, кIэлэегъаджэу Тхьэм кыгъэхъугъэ
Кобл Якъубэ аужырэ илъэсхэм зычIэсыгъэ унэу
Мыекъуапэ дэтым тыгъуасэ мыжъобгъу кыщыфы-
зэIуахыгъ. Ащ республикэм илэшъхъэтетхэр, спорт-
смен цIэрыIохэр, шIэныгъэлэжъхэр хэлэжъагъэх.

Адыгэ къралыгъо универ-
ситетым иректорэу Хъунэгэ Рэ-
щыдэ зеришIэгъэ зэхэхъэм кы-
зэрэщылъагъэу, Кобл Якъубэ
зытхэкIыжъыгъэр илъэс хъу-
гъэ. А уахътэм кыкIоцI трен-
ер цIэрыIом фэгъэхыгъэ зэ-
нэкъокъухэр ыгъэсагъэхэм зэ-
хашагъэх. Гъэзетхэм, телеви-
дении, радио, журналлист-
хэм цыфхэм къэбар макIэп
алъагъэлэсыгъэр. Спортымрэ
гъэсэныгъэмрэ ащылэрыIоу
гъэхъэгъэ инхэр зышIын зылъэ-
кыштыр физкультурэмрэ дзю-
домрэкIэ институтым иректо-

рыгъ, шIэныгъэу зыпылIымкIи,
ыгъэсэгъэ спортсменхэмкIи
дунаим шашIагъ. Гухэлъ инхэр
илагъэх, спортым шIэныгъэм
мэхъанэу щыриIэм зыкъыри-
гъэлэты шIоигъуагъ.

Адыгэ Республикэм и Лы-
шъхъэу ТхьакIушIынэ Аслъан
зэхэхъэм кызыщэгъушIэм
Кобл Якъубэ тренер цIэрыIоу
дунаим зэрэтетыгъэр, ишIу-
шIагъэ тыгу кытеофэ зэрэт-
цымыгъушIэщтыр, Адыгеим-
рэ Япониемрэ дзюдомкIэ яхэ-
шыпыкыгъэ бэнакIохэр Мые-
къуапэ зыщызIоIэхэм тыхэку

ибатырхэм текIоныгъэр кы-
зэрэдахыгъагъэр, Кобл Якъубэ
ыгъэсэгъэ Владимир Невзоро-
выр Олимпиадэ джэгунхэм
ячемпион зэрэхъугъэр, Мол-
давием Iоф зэрэщылъагъэр,
Адыгеир спортым ишIуагъэ-
кIи дунаим нахъышIоу зэрэ-
шашIагъэр кыIотатгъэх.

Мыекъуапэ иадминистрации
ипашэ иIэнатIэ зыгъэцэкIэрэ
Александр Наролиныр, Мые-
къопэ бэнэпIэ еджапIэм спор-
тымкIэ мастер апэу щыхъугъэ
Гостэкъо Хъумэр, Коблхэм
яунэ чIэсхэм ашIэкIэ гъунэгъу-
хэм ащыщэу Галина Савенко-
вар зэхэхъэм кышыгушIа-
гъэх.

Коблхэм яIахъылхэм ашIэкIэ
Якъубэ ятэ ышIыпхъу ыкIоу
Нэпсэу КушIыку мыжъобгъум
игъэпсын, икызызIуахын хэлэ-
жъагъэмэ зэрэфэразэр кы-
Iуагъ.

Ти Лышъхъэу ТхьакIушIынэ
Аслъанрэ Якъубэ ишъхъэгъу-
сэу щыIэныгъэр кыдэзыкIугъэ
Джарэтрэ пэлухъор тырахи,
мыжъобгъур кызызIуахыгъ.
Зэхэхъэм хэлэжъагъэмэ къэ-
гъагъэхэр ащ кIэралъхъагъэх.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэр А. Гусевым ты-
рихыгъэх.

**Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет —
Хасэм**

Общественнэ-политикэ IофшIэным чанэу зэ-
рэхэлажъэрэм, хэбзэхъухъан Iофым иIахъы-
шхо зэрэхышIыхъэрэм, хэдакIохэм яфедэхэр
ишъыпкэу кызызригъэгъунэрэм ыкIи илъэ-
сыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэри-
шIэрэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къралы-
гъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу

«Закон. Пшъэралъ. Цыфыгъ» зыфиIорэр
фагъэшъошагъ **Ческидов Игорь Михаил
ыкIом**, Адыгэ Республикэм и Къралы-
гъо Совет — Хасэм псэолъэшIынымкIэ,
транспортнымкIэ, зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи
унэ-коммунальнэ хъызмэтымкIэ икомитет
итхьаматэ.

Тазырхэр атыралъхьагъэх

Кошын IофхэмкIэ УФ-м икъулыкъу икъутамэу Адыгеим щылажьэрэм иIофышIэхэмрэ полицием иучастковэ уполномоченнэхэмрэ зэгъусэхэу Iофтхьабзэу «Пас-порт» зыфиIорэ республикэм щырагъэкIокIыгъ. Ахэм хьакIэщхэмрэ общежитиехэмрэ кыхиубытэхэу чIыпIи 105-рэ ауплъэкIугъ, дэкIыгъуи 118-рэ фэдиз ашыгъ.

— Мы IофтхьабзэмкIэ пшъэ-рылгъу тIэхэр — тхылъ шъхьа-Iэм пылъ шапхъэхэр Урысыем ицIыфхэм зэрагъэцакIэхэрэр, ахэм ятхын епхыгъэ хабзэхэр ямыгъэукогъэнхэр арых. Анахь шъхьалэр хэбзэгъуоуцугъэхэр зы-укъохэрэр кыыхгъэщыгъэнхэ ыкIи пшъэдэкIыжъ ягъэхыгъэн закъор арэп, хабзэу шылэхэр къа-фэIотэгъэнхэ, пэшIорыгъэшгъэу Iоф адэшIэгъэныр апшгъ, — кы-щыхагъэщыгъ кошын Iофхэм-кIэ УФ-м икъулыкъу икъута-мэу Адыгеим Iоф щызышIэрэм ипресс-къулыкъу.

УплъэкIунхэм мыщ фэдэ зэф-хьысыжъхэр афэхъугъэх: зигъо икIыгъэ тхылъхэр аIыгъэхэ е за-

рамыгъэтхыгъэу зэрэщыпсэхэр-рэм пае нэбгыри 112-мэ, яунэе псэупIэ имытхагъэхэу зэрихэм пае нэбгыри 5-мэ, тхылъ шъхьа-Iэр зэрэчIанагъэм ыкIи зэрифэ-шъуашгъу зэрэфэмысакъыхэрэм апае нэбгырэ 49-мэ администра-тивнэ пшъэдэкIыжъ арагъэхыгъ.

Административнэ IофхэмкIэ тазырэу сомэ мини 160-м ехъу атыралъхьагъ. Зыщыпсэхэрэм е пIэлъэ гъэнэфагъэкIэ кызыщы-уцухэрэм зашарагъэтхын зэрэ-фаер, тхылъхэм язэблэхъун игъом зэшIуахынэу зэрэщытыр ыкIи хэбзэгъуоуцугъэр аукъомэ пшъэдэкIыжъэу ахьыштыр шэп-хъэнчгъэу зеклогъэ пстэуми джащ фэдэу агурагъэIуагъэх.

Чыфэр сомэ миллиард 1,5-м нэсыгъ

ГазыпкIэм итын ыльэныкIэ Урысые шъолгъырхэм япшгъэ-рылгъэр зэрагъэцакIэхэрэм фэ-гъэхыгъагъ зэлухыгъэ Iахъзэ-хэлъ обществэу «Газпромом» ипашэхэм ясовет итхьаматэу Вик-тор Зубковым видеоконферен-циеу шъолгъырхэм адишIыгъэр.

2005-рэ ильэсым кышыубла-гъэу 2012-м нэс газым иешэлэн пае сомэ миллиарди 180-рэ, ащ нэмыкIэу гъэстыныпхъэ шхьон-тIэрыкIуапIэхэм ыкIи станциехэм яшIын пэлухыгъэ сомэ милли-арди 100-р «Газпромом» кы-тIупшыгъ.

Гъэстыныпхъэ шхьуантIэу агъэфедэрэм ыпкIэ игъом кызы-рамытырэр гумэкI шъхьалэу къэ-нэжы. Джащ фэдэу 2012-рэ ильэсым чыфэ зытэльхэм япчъа-гъэ фэдизрэ ныкIорэ хэхъуагъ.

Щылэ мазэм и 1-м зэрагъэунэ-фыгъэмкIэ, миллиарди 143-м чыфэр нэсыгъ.

Ауж кIынэрэ шъолгъырхэм Адыгеир зэрэщымыштыр гъунэ-пкIэ гъэнэфагъэ зIлэ обществэу «Газпром межрегионгаз Майкоп» зыфиIорэм ипресс-къулыкъу кышыцагъэщыгъ. Арэу щыт нахь мышIэми, газыпкIэм итын зэрэ-щыкIорэм уигъэрэзэнэу щытэп. Гъэтхапэм и 1-м ехъулIэу чыфэр сомэ миллиардрэ ныкIорэм ехъу. Чыфэ шъхьалэр, сомэ миллиард 1,3-м фэдизыр, республикэм щыпсэурэ цыфхэм ателъ. Сомэ миллиони 186-м ехъур Адыгеим ипсэупIэ-коммунальнэ хьызмэт-шIапIэхэм къатыгъэп.

Анахъэу Iофыр зыщыхьылгъэр Шэуджэн ыкIи Кошхъэблэ район-хэр арых. МэзитIум кыкIоцI ахэм ащыпсэхэрэм агъэфедэрэ гъэстыныпхъэ шхьуантIэм тефэгъэ ахьцэу къатыгъэр процент 52,1-

рэ ыкIи 54-рэ нылэп зэрэхъурэр.

Чыфэ зэрэтелъым ыпкIэ кы-кIыкIэ гъэстыныпхъэ шхьуантIэм итын зэрэзэпагъэуштыр зэрыт-хэгъэ тхьэпэ мини 10 фэдиз рес-публикэм щыпсэхэрэм афа-гъэхыгъ. Тазырхэр еж-ежы-рэу зымытыжъхэрэм яIоф хэ-бзэхъумэкIо къулыкъухэм зэха-фышт. Джащ фэдэу 2012-рэ ильэ-сым чыфэ зытэль нэбгырэ 1011-рэ хьыкумым ратыгъ. Мил-лион 18-м ехъу ахьцэу къара-гъэтыжыгъ.

ПАТЫКЪО Анет.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр

ПСАУНЫГЪ

Субъектхэм джы аратыхэрэп

ЩыIэныгъэм ренэу зэхьо-кIыныгъэ горэхэм ташырехьы-лэ. Ахэм ащыпхэр цыфхэм-кIэ фэдэхэу кычIэкIых, нэ-мыкIхэм чыпIлэ кIын тыра-гъэуцоу мэхъу. Ау непэ зэхьо-кIыныгъэу псауныгъэр къэу-хъумэгъэным икIулыкъу кы-хъагъэм ишIуагъэкIэ, шыкIэ пэрытхэм адиштэрэ медицинэ IэпыIэгъу («высокотехнологич-нэхэр») зэрагъэгъотын альэкIэу субъектхэм ащыпсэхэрэр на-хьыбэ хъугъэу специалистхэм кыыхагъэщы.

Пстэуми тыщыгъуаз рес-публикэм щыпсэурэ цыфхэм ащыцэу уз хьылгъэ зIлэхэу, ау ящыкIэгъэ медицинэ IэпыIэгъу Адыгеим зышарагъэгъотынхэ амылгъэкIыхэрэр Урысыем ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм ашылэ IэзапIэхэм къащIэзэнхэу зэ-рагъэкIохэрэм. Ахэм афэдэ сымаджэу ильэсым кыкIоцI кызырагъэIэзэнхэ альэкIы-щтым ипчъагъэ гъэнэфагъэу квотэхэр субъектхэм араты-щтыгъэх, а пчъагъэм ебгъэ-хъуни уфитыгъэп. Федеральнэ бюджетыр ары ахэм арагъэ-

гъотырэ медицинэ IэпыIэгъум пэлухэрэ мылгкур сыдигъуи кызыхахырэр.

Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ тызэрэщигъэ-гъуазэрэмкIэ, Урысые Федера-цией псауныгъэр къэухъумэ-гъэнымкIэ и Министерствэ 2012-рэ ильэсым унашгъоу ышIыгъэм кызырэдидыгътэ-рэмкIэ, джы ахэм афэдэ квотэхэр субъектхэм аратыжы-хэрэп. НэмыкI шыкIэм те-хьагъэх. Джы федеральнэ хэ-ушъхьафыкIыгъэ медицинэ учреждениеу шыкIакIэхэм

атетэу цыфхэм медицинэ IэпыIэгъу зышарагъэгъотын альэкIыщтхэм зэкIэми ильэс план афагъэуцу субъект зэфэ-шъхьафхэм кIарыкIырэ сы-маджэу зIлэзэнхэ фэе пчъагъэр кышыдылгъытагъэу. А шыкIэр бэкIэ нахьышIоу, апшгъэрэ шап-хъэхэм адиштэрэ медицинэ IэпыIэгъу зэрагъэгъотын альэ-кIыхэрэм япчъагъэ тыдэкIи цыхэхъуагъэу хагъэунэфы-кIы. Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ кытырэ пчъагъэхэм кызырагъэлъа-гъорэмкIэ, зигугъу тшIырэ ме-дицинэ IэпыIэгъу зыщыкIа-гъэу мыщ чэзыум цыхагъэ-уцуагъэм ипроцент 86-м ар арагъэгъотын амал ялэ хъугъэ (ащ ыпэрэ ильэсхэм процент 69-р ары федеральнэ IэзапIэ-хэм агъэкIонхэ альэкIыщты-гъэр).

Джы шапхъэу щыIэхэм кы-зэрэдалгъытэрэмкIэ, республи-кэ министерствэм щызэхъа-щэгъэ врачехнэ комисиюем игъоу ылыгъти, шыкIакIэхэм атетэу медицинэ IэпыIэгъу зэ-рагъэгъотын фаеу чэзыум ха-гъэуцуагъэм фэгъэхыгъэ къэ-барэу IэзапIэхэм ящыкIэгъэ-щтыр зэкIэ ахэм япорталхэм арагъахъэ ИнтернетымкIэ. Нэужым а медицинэ учрежде-ниехэм республикэ министер-ствэм джэуап кыратыжы, сымаджэр зышаштэн альэ-кIыщт мафэр къало е аштэн зэрамылгъэкIыщтым щагъэ-гъуазэх.

2012-рэ ильэсым икIэух зэфэ-хьысыжъхэм кызырагъэлъа-гъорэмкIэ, Урысыем ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм ашылэ хэу-шъхьафыкIыгъэ IэзапIэхэм ильэсым кыкIоцI республи-кэм щыпсэурэ нэбгырэ 1198-рэ агъэкIуагъ, ахэм ащыщэу 183-р — кIэлэцIыкIух.

Мыхэм ямызакъоу, кIэралы-гъо зэзэгъыныгъэ зэрэздашIы-гъэм тетэу, псауныгъэм ибю-джет медицинэ учреждениеу «С.В. Очаповскэм ыцIэ зы-хьырэ край клиническэ симэ-джэщыр» зыфиIорэм Адыгеим щыщ нэбгырэ 13-мэ икIыгъэ ильэсым IэпыIэгъу къащыфэ-хъугъэх. Ахэм республикэ бюджетым щыцэу сомэ мил-лионищым ехъу апэлухыагъ.

ЖАКIЭМЫКЪО Анет.

СОЦИАЛЬНЭ IOFYГЪOХЭР

Зэнэкъокъум хэлажъэх

Урысыем щыкIорэ зэнэкъо-къоу «Социальнэ фэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIэрэ учреждением ианыхъ IофышIэ дэгъу» зыфи-Iорэм хэлэжъэщтхэр кыыхэ-хыгъэнхэм фэгъэзэгъэ комис-сиеу Адыгэ Республикэм Iоф-шIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэ-хьоныгъэмкIэ и Министерствэ щызэхъагъэм зэхэсыгъо бэмышIэу иIагъ. Ащ кыра-хьылIэгъэ IофшIэгъэ 20-м щы-цэу комисиюем аныхъ гъэшIэ-гъонэу ылытагъэр нэбгыри-тIумэ яех.

ЛээныкIэу «IофшIэным творчествэ хэлъхьэгъэныр» зы-фиIорэмкIэ аныхъ кыыхагъэ-щыгъэр цыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашIэхэр гъэцэкIэгъэн-хэмкIэ Гупчэу Мыекъуапэ дэ-

тым иотделениеу «Бэщ фыжъ» зыфиIорэм ипашгъу Н.Н. Ива-новар ары.

ЛээныкIэу «ЧыпIэ кIын ит кIэлэцIыкIухэм Iоф адэшIэгъэ-ныр» зыфиIорэм хагъэлэжъэ-нэу комисиюем хэтхэм зэды-рагъаштэу кыыхахыгъ унагъом ыкIи кIэлэцIыкIухэм социальнэ IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Красногвардейскэ чыпIэ гуп-чэу «Доверие» зыфиIорэм ипа-щэу Л.В. Адаменкэр.

Мы нэбгыритIум яIофшIа-гъэхэр Урысые зэнэкъокъум икомисиюе шъхьалэ агъэхьы-гъэх. Афэтэлэу ильэс пчъагъэ-хэм кыкIоцI яшIэныгъи акIуа-чIи социальнэ IофшIэным фэзыгъэлэжъагъэхэм ягуеты-ныгъэ осэшIу кыфащIы-нэу, яIофшIагъэхэр кыахыгъэ-щынхэу.

(Тикоор.).

ЦИФЫМРЭ СЭНЭХЪАТЫМРЭ

«IэпыIэгъу псынкI»

Ильэс пчъагъэ хъугъэ Щынджые амбулаторие зыдэ-тыр. Агуи, апси хэлъэу къуаджэм щыщ нэбгырэ пчъагъэмэ мыщ Iоф шашIагъ. Абрэдж Аслъанхъан, ЕмтIыль Разыет, ТалъэкIо Свет, Бэгугъэ Жене, Цужь Разыет, МэзыужьэкIо Гошнагъу, нэмыкIхэм гущылэ фабэхэр къафасIохэ сшIоигъу.

ХьэкIэко Разыет ам-булаторием Iоф зыщи-шIэрэр бэшIагъэп. Охъ-тэ кIэкIым кыкIоцI сы-маджэхэм шIу заригъэ-лэгъун, цыхъэ кызы-фаригъэшIын ыльэкIыгъ. Разыет медицинэм зы-хэтыр апэрэ ильэсэп. Сымаджэхэм афэгумэ-кIышъ, псынкIэу агурэ-Iо. Щынджые дэхэр телефонкIэ зыфытеохэ-кIэ, «Мары сыкIэсы» арело. «IэпыIэгъу псынкI». Джары щынджыхэр ащ зэреджэхэрэр. Разыет цыфышIу, гукIэгъоу хэ-лыр ищыIэныгъэ кы-щэлагъэ. Илыфгъэхэм адатхэу, инасып зы-дилгъэгъужьзэ псэунэу сифэлъало. Опсэу, Разыет. Тхьэм бэгъашIэ уешI.

ЕМТIЫЛЬ Аминэт. Щынджые шэпсэу.

Хэукъоныгъэхэр кыыхагъэщыгъэх

2012—2013-рæ илъэсхэм псэуплæ-коммунальнæ хъызмæтæм ытæныккæлæ цыфæлæ-фашлæхэм ягъæцкæлæн цыфхэр ымыгъæразэху дæо тхылъ 264-рæ Роспотребнадзорæм и Гъæлорышлæлæу АР-м цыфæм кыфæлæгъ. А пчæгъæм ипроцент 64-рæ зыфæгъæхыгъæр псэуплæ-коммунальнæ хъызмæтæм ифæлæ-фашлæхэм алъэныккæлæ цыфхэм яфитыныгъэхэр укъуагъæхæ зэрæхугъæр ары. Дæо тхылъ зыгъæхыгъæ нæбгыри 189-м анæмыкæлæу тхылъ 75-рæ къæралыгъæ хæбзæгъæуцæу къулыкъуæхэм къатыгъ. Мы йофыгъомкæлæ обществæннæ приемнæр ыкæи «линии стырыр» кызыфагъæфæдæзæ нæбгыри 118-мæ зæдæгушыгъæуæхæр адашылæгъæх.

Анахыбæу мы къулыкъуæм зыкыфæ-зыгъæзæхæрæ зыгъæгъæмæкæхæрæ псэуплæ-коммунальнæ хъызмæтæм изытæт ыкæи фæлæ-фашлæхэм алъэныккæлæ хэукъоныгъæхæ зæрашылæхæрæ, унæм иыгъын ыкæи итехническæ зытæт лъыплъæгъæ-

нымкæлæ гъæлорышлæлæхэм икъоу япшъæ-рылæхæ зæрамыгъæцæкæхæрæ, финанс-хъызмæт йофшлæнымкæлæ товариществæхэм ыкæи кооперативхэм кыгъæлæгъæн анахъ шъхæлæу ялæхэм афæгъæхыгъæ къэбарыр цыфхэм зæралæмыгъæлæсырæ арых.

2012—2013-рæ илъэсхэм хъызмæтшæлæхæу псэуплæ-коммунальнæ фæлæ-фашлæхæр афæзыгъæцæкæхæрæм алъэныккæлæ уплæкæлæн 46-рæ зæхæагъæ. Экспертхэм агъæнæфæгъæ йофыгъæ 26-рæ Адыгъæ Республикæм ипрокуратурæ фæгъæхыгъæ. Лъыплъæн йофтхæбзæу зæхæагъæхэм яшлæуагъæкæлæ УФ-м ихæбзæгъæуцæуцæу цыфæр аукуагъæу йофыгъæ 779-рæ кы-хæгъæщыгъæ.

2012—2013-рæ илъэсхэм уплæкæлæу зæхæагъæхэм къахæкæлæ административнæ хæбзæукъоныгъæхэм алъэныккæлæ йоф 59-рæ кызылæуахыгъæ, сомæ мин 824-рæ зытæфæрæ тазырхæр атыралæхыгъæх.

КИАПÆ Фæтæм.

РЕСПУБЛИКÆ ПРОГРАММÆХÆР

Мы илъэсми лъагъæкæлæтæшт

Демографиæм ытæныккæлæ йофхэм изытæт нахышлæу шыгъæным епхыгъæу тикъæралыгъæу пæцæхэм макæлæ ашлæрæр. Ахэм зыкæлæ ащыц республикæ программæ хæушъхæафыкæлæгъæу сабыйхэм, унагъæхэм къæуæхъуæмæн фæгъæхыгъæу 2009 — 2012-рæ илъэсхэм ателытагъæу йоф зыдашлæгъæр. А программæм кы-зæрæдилыгъæтæгъæу ыкæи Урысые Федерациæм и Президент Федеральнæ Зæлукæм илъэс кысæ фæгъæхыгъæрæ Джæп-сæлæм кыышигъæуцæу йофыгъæхэм ягъæцкæлæн кыпкырыкæлæхæзæ, Адыгъæ Республикæм икæлæгъæ илъэсæм шаухæ-сыгъæгъæ сабыибæ зышлæрæ унæгъæ ныб-жыкæлæхæу шылæныгъæм чыплæ кæн рæгъæуцæуагъæхэм йæпылæгъæу зæрафæхъ-цæхэм фæгъæхыгъæу унашъо.

Ащ кызырæдилыгъæтæрæмкæлæ, арæу-цæу йæпылæгъæу зыфæхъуцæхæ зæшъхæ-гъæуæхэм аныбжæ илъэс 35-м шлокæ-нæу цытæп, унæгъæ имыкъуæм исæми

(бзылæфыгъæр арыми, хъулыфæгъæр арыми) ыныбжæ ащ емыхъуæнæу ары. 2012-рæ илъэсæм кыкæлæлæ ащ фæдæ унæ-гъæ ныбжыкæлæ 40-мæ зæтыгъæ ахыцæ йæ-пылæгъæу алæкæлæгъæхæгъæ республикæ бюд-жетæм кыыхахыгъæ. Шъыпкæ, бæп ара-тын алъæкæлæгъæрæ — сомæ мини 10 зы-рыз. Ау чыплæ кæн ит унагъæмкæлæ ари йæпылæгъæушлæу зæрæхъуæрæм цæцæ хæлæп.

Адыгъæ Республикæм йофшлæнымкæлæ ыкæи социальнæ хæхъоныгъæмкæлæ и Ми-нистерствæ кызырæдæшылæуагъæмкæлæ, а йофыгъæр кыыхæацæт илъэсми лъагъæкæлæ-тæшт, унагъæу йæпылæгъæу зыфæхъуцæхæм япчæагъæ нахыбæ ашлæн гухæлæ ялæ. Дæгъуæгъæ ахыцæ йæпылæгъæми хæгъæхъон алъæкæлæгъæмæ, коммунальнæ фæлæ-фашлæхэм, кæлæцæлæкæлæу цыгъынхэм, тхылæхэм цыфхэм алъæтырæр мæзæ кысæ кызырæдæкæлæуæрæр кыдалыгъæтæу.

(Тæкæррæ).

• Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр • Къэбарыклэхэр

ПСАУНЫГЪ

Щыкæлæгъæхæми къащиухъагъæп

гическæ университетæ ифа-культет идеканæу Ожæ Разыет.

Министрæм докладæу нæужым кыышылæ-гъæм кыышигъæлæ-гъæуагъ ыкæи кыышило-тагъ псауныгъæр кы-ухъуæмæгъæ-

сымæджæцæхэм гъæцæкæлæжыын йофшлæнышхоу ащыкæлæуагъæр, ахэм ятæплæгъæ зæхъокæлæгъæ зæрæ-хъуæрæ, медицинæ оборудованиæ дæгъуæхæу илъэсыбæрæ зыкæлæ-хъопсыгъæхэм афæдæхæр ялæхæ зæрæхъуæрæ. Аджыр Аслъанæ, республикæм исанитар врач шъхæлæ, коллегиеми хæтым

цыфхэм ахæр джыри икъоу кы-зыфагъæфæдæхæрæп, «Йæпылæгъæу псынкæлæм» истæнциæ нахыбæрæм теох. Ащкæлæ докладчыкæм ыгъæ-мысæгъæхæ амбулаторнæ-поликли-ническæ учреждениæхæу зылоф-шлæн тæрæзæу зæхъымыщæхæрæ. Кæлæцæлæкæлæхэм, ныхэм япса-уныгъæу кыæухъуæмæгъæным иæмалæ-

Аужырæ илъэсæтæлæм, 2011 — 2012-рæ илъэсхэм, анахыбæу зыгъæуæ тшылæгъæ йофыгъæхэм, къæралыгъæу пæцæхэм мæхъанæшхо зæратыхæрæм ащыц псауныгъæр кыæухъуæмæгъæнымкæлæ къулыкъур гъæкæлæжыгъæным и Программæ игъæцкæлæн зæрæкæлæрæ. А Про-граммæм пшъæрылæ шъхæлæу илæр къæралыгъæм исæд фæдæрæ чыплæ шыпсæуæхæрæм ящыкæлæгъæ медицинæ йæпылæгъæу ягъæгъæ-тыгъæныр ыкæи а йæпылæгъæу шæпхæшлæхæм адиштæныр, ахэм атехъæгъæныр ары. Нæбгырæ пæпчæкæлæ мæхъанæ зылæ йофтхæ-бзæшхоу зæрæ Урысые фæдæу Ады-гейми щырагъæкæлæкæлæгъæрæ, зы-гъæуæ тшылæрæ Программæрæ мы илъэсæтæлæм гъæцæкæлæгъæ зæрæхъу-гъæм изæфæхъысыжыын фæгъæ-хыгъæгъæ гъæтхæпæм и 12-м Ады-гъæ Республикæм псауныгъæр кыæухъуæмæгъæнымкæлæ и Мини-стерствæ иколлегие изæхъæгъæ. Ар зæрицæгъæ ыкæи доклад шъхæлæр кыышишылæгъæ коллегие-м итхæмæтæу, министрæу Мæрæ-тыкæо Руствæм. Коллегием хæтхэм ямызæкæу, псауныгъæр кыæухъу-мæгъæнымкæлæ Министерствæм, республикæм икæлæхэм, ирайон-хэм ямедицинæ учреждениæхэм ялæкæлæхæрæ, журналистхæрæ ащ кырагъæблæгъæгъæх.

Йофыгъæу шъхæлæу медицинæм иЙофышлæхæрæ зыфæзæрæуæ-игъæхэм фæмыжæхæзæ, къэбар гушлæуагъæм пæтæури цыгъæгъæуæ-зæ зæрæшлоигъæрæ министрæм кыылæуагъæ ыкæи фæгушлæуагъæ меди-цинæ шлæныгъæхæмкæлæ доктор-ыцæлæр кызыфагъæшъæшагъæу, Мыекъæпæ къæралыгъæуæ техноло-

нымкæлæ къулыкъуæм илъэныккæ зæфæшъ-хæафæхæмкæлæ йофæу ашлæгъæрæ, Програм-мæм ишлæуагъæкæлæ зæ-хъокæлæныгъæуæ тиме-динæнæ учреждениæ-хэм афæхъуæгъæ зы-фæдæрæ. Мыш дæжыым хæзгъæуæнæфыкæлæ сшлоигъæу, мыхæм афæдæ зæфæхъысыжæ зæлукæхэм бæрæ зæра-щылæгъæу, къæдæ-мыхъуæгъæрæ, гумæ-кæлæгъæуæ негъæ цыфхæрæ зæрихыллæхæрæ ми-нистрæм чыукъæ-щæным зæрæнымы-лыгъæрæ, лъэныккæ пæтæумкæи йофырæ зытæтырæ шъхæ-ихыгъæу кызырæйæуагъæрæ. Илæ-натæ зыщылæхъæгъæ лъæхъанæр псынкæлæ дæдæу щымытыгъæми, сæд фæдæрæ лъэныккæлæ къу-лыкъуæм шыхъуæрæм хæшылæ зæрæфырилæрæ Р. Мæрæтыкæом на-фæ кыышылæгъæ.

Тызæрæщыгъæуæу, псауныгъæр кыæухъуæмæгъæнымкæлæ республикæ къулыкъуæм игъæкæлæжыын и Про-граммæ 2011 — 2012-рæ илъэс-хэм сомæ миллиардæрæ миллиони 185-рæ мини 165-рæ пæлæхъæгъæ. Ащ имызæкæу, 2012-м ишæ-кæлæгъæу мæзæ етлæни Адыгейм миллион 93-рæ мин 203-рæ кы-ратыгъæ. Министрæм кызыри-лæуагъæмкæлæ, 2013-рæ илъэсæм ищылæ мæзæ и 1-м ехъулæу кы-зыфагъæфæдæгъæхæрæ сомæ мил-лиардæрæ миллион 69-рæ мин 379-рæ (планым ипроцент 90,2-рæ). Нæпæ тинæрылæгъæу ти-

кызырæйæуагъæу, мы илъэсæтæлæм псауныгъæр кыæухъуæмæгъæнымкæлæ къулыкъуæм мылæкæу халæхъæгъæм фæдиз кыфæтæлæуцæхъæу кы-шлæжыæрæп. Ау ари акылыгъæу хæлæу кызыфæбгъæфæдæшъуæн, уилæ хъуæгъæм икæу фæдизæу шлæуагъæу кыбæгъæхъын пæлæкæлæн фææ. Ащ пææ негъæ шлокæ имылæу шлæгъæнæу цытæ йофыгъæуæбæмæ Мæрæтыкæо Руствæм ыналæ атыри-дзæгъæ, коллегием изæхъæгъæуи ахæр кыыхылæхъæгъæх.

Программæм кызырæшылæ-лыгъæгъæу, гъæкæлæжыын йофшлæ-хэм, оборудованиæм изæгъæгъæ-тын адалæу, пæолæкæлæхæри ашылæгъæх. 2011 — 2012-рæ илъэ-сым кыкæлæлæу ФАП 15 респуб-ликæм шагъæпсыгъæ. Йæпылæгъæу псынкæлæ цыфхэм зыщæрагъæ-гъæтын алъæкæлæшылæ отделение 17 кызылæуахыгъæ. Ау, министрæм кызырæхæигъæщыгъæмкæлæ,

хæри Программæм кыышылæ-лыгъæгъæгъæх. Мары кæлæцæлæкæлæ клиническæ сымæджæщыым игъæ-кæлæжыын миллион 43-м ехъу пæлæуагъæхæгъæ, медицинæ оборудо-ваниæ зæфæшъхæафæу 50 члæ-гъæуцæуагъæ. Джæщ фæдæу Адыгъæ республикæ перинатальнæ Гулæм кыышылæуахыгъæ «Акушерский дистанционный консультативный центр» зыфæлæрæрæ. Бзылæфыгъæу зæпкæаджæу ипсауныгъæу изы-теткæлæ нахæу зылылæплæн фææ-хэм, тылæ шыпсæуæхæми, яакушер-хэм йæпылæгъæу, упчæлæжæгъæу афæ-хъуæхæ амал а гулæмæ кыетæ.

Министрæм кызырæйæуагъæ-мкæлæ, гъæкæлæжыын ыкæи гъæцæкæлæ-жыын йофшлæнæхæрæ медицинæ уч-реждение 48-мæ ащæухыгъæхæ, кыæнагъæрæ Мыекъæпæ кыæлæ сы-мæджæщырæ ары (хæгъæхъæжæ мылæкæу республикæм кыфæ-тæлæуцæхъæмкæлæ арæ ашылæшъæ).

Медицинæ учреждениæхэм оборудованиæу ачлæгъæуцæшылæм сомæ миллион 205-рæ мин 732-рæ атефæнæу Программæм кыышылæ-дæлæуагъæ (сомæ миллиони 185-рæ мин 304-рæ — республикæ бюд-жетæм кыыхагъæкæлæгъæ). 2013-рæ илъэсæм ищылæ мæзæ и 1-м ехъулæу агъæфæдæгъæхæрæ ащ ипро-цент 84,9-рæ. Компьютернæ тех-никæ зæфæшъхæафæу 594-рæ по-ликлиникæхэм ачлæгъæуцæуагъæ.

Мы чыплæм министрæм кыы-шылæгъæщыгъæ «электронная за-пись к врачу» зыфæлæрæ шылæлæм икæу фæдизæуæ техъанæ зымы-лæкæлæгъæуæ поликлиникæхэм япа-щæхэм пшъæдæкæлæжæ зæрагъæ-хыæрæ, сыда пæомæ аппаратхæр хъæзырæхæ, ахэм йоф арамæгъæ-шлæрæмæ, учреждениæхэм яврач шъхæлæхæрæ ары зылæжæрæ.

Министрæм игъæкæлæуæу кыылæтæгъæу пæтæуми такышылæ-уæн амал тилæп, ау кыыхæдгъæ-щы тшлоигъæуæ аужырæ лъæхъанæм район сымæджæщыым ащырагъæ-кæлæкæлæ йофтхæбзæуæ «оптими-зация коечного фонда» зыфæлæуæ отделение горæхæрæ зæфæшылæнæ фæу кыдзæлæлæгъæрæм шлæуагъæу кыыхыæрæ-кымыыхыæрæ нахæ тæрæзæу зæхæфæгъæн фæу Аджыр Аслъан игъæуæ зæрилæгъæуæгъæ. Ащ зæрилæгъæтæрæмкæлæ, сымæ-джæщыым ачлæт пæлæлæрæ нахæ макæлæ пшылæным ытæкæлæ профи-лактическæ йофшлæнырæ нахæ бгъæпытæн, чыплæхэм цыфхэм медицинæ йæпылæгъæуæ тæрæз ащæ-гъæтынæм дæлæжæгъæнæ фææ.

Медицинæ къулыкъуæм йофы-шлæу ищылæгъæхæм, негъæ ащкæлæ кыныгъæуæ зыхæтхæм коллегием изæхъæгъæуæ хæлæжæхæрæ цыгъæ-гъæзагъæхæ министрæствæм кад-рæхæмкæлæ иотдæлæ ипæшæу Шæ-уджæн Руствæн. Ащ кызырæйæуа-гъæмкæлæ, негъæ а къулыкъуæм врач 1545-рæ шæлæжæуæ, джыри нæбгы-рæ 364-рæ ящылæлæгъæ. Стационар учреждениæхэм анахæ ящылæлæ-гъæхэм ащышылæ анестезиолог-реаниматологхæрæ, психиатрæхæрæ, фтизиатрæхæрæ, онкологхæрæ, эн-докринологхæрæ, нæмыкæлæхæри. Къулыкъурæ зыщылæрæ специа-листхэм ягъæхъæзырын епхыгъæу йофыгъæхæми, нæмыкæлæхæми кол-легием щæтегушылæгъæхæ, унæшъæ хæхыгъæхæри ашылæшъæ.

ЖАКÆМЫКЪО Аминæт.
Сурæтхæрæ Ишъынæ Аслъан тырихыгъæхæ.

Зэзэгъыныгъэм кIэтхагъэх

Адыгъ къэралыгъо университетымрэ Тыркуем ит къалэу Дюзджэ иуниверситетрэ яздэлэжъэн фэгъэхьыгъэ зэзэгъыныгъэм мы мафэхэм апшгъэрэ еджапIэхэм яректорхэр кIэтхагъэх. Дюзджэ дэт университетыр апшгъэрэ еджэпIэ анахь дэгъумэ ахалыгъэ. Еджэгъу илгъэсыкIэм ехьулIэу ащ адыгъ филологием ифакультет къыщызIахышт. Ащ иIофшIэн ригъэжъэным пае кIэлэегъэджэ 3 ищыкIагъ. А Iофыгъом Адыгъ къэралыгъо университетыр дэлажэ.

Дунэе Адыгъ Хасэм игъэцэкIэкIо комитет хэ-

«Илъэсым икIэлэегъэджэ» къэнэфагъ

Сыд фэдэрэ лъэхъани кIэлэегъэджэ сэнэхъатыр зэрэмысынIагъэр цыф гъэсагъэхэм хагъэунэфыкIы. Унэгъо зэфэшхьафхэм къарыкIыгъэ сабийхэр ягъэсэнэгъэки, ядунээплъыкIэки зэтэкIых. ИкIу фэдиэу еджапIэм фамыгъэхъазырыхъуи къыхэкIы. Ау зисэнэхъат фэшъыпкIэ кIэлэегъэджэхэр ахэм ныбджэгъу афэхъух, шIэныгъэ куухэр зэрарагъэгъотышттым пылтых.

КIэлэегъэджэхэр илгъэс кIэс ушгъын зэфэшхьафхэм ахэлэжъэх, шIэныгъэу алэкIэлэхэмкIэ зэнэкIокъух. Ахэм ащыщ ТэхъутэмыкIое районым зэнэкIокъоу «Илъэсым икIэлэегъэджэ» зыфилоу шыкIуагъэр. ЕджэпIэ зэфэшхьафхэм къарыкIыгъэ кIэлэегъэджэ нэгъыри 8 ащ хэлэжъагъ. ЗэнэкIо-

тэу МэщфэшIу Нэдждэт къызэриIуагъэмкIэ, Дюзджэ адыгъхэр анахьыбэу зыщыпсэурэ къалэмэ ащыщ. Зэзэгъыныгъэу ректорхэм зэдашIыгъэм цыфхэр бэрэ ежагъэх, мэхъанэшхо раты. Адыгабзэм нэмыкIэу абхъазыбзэри гъурджыбзэри ащ шызэрагъэшIэн амал яIэшт.

Адыгъ къэралыгъо университетым апшгъэрэ еджэпIэ зэфэшхьафхэм мыщ фэдэ зэзэгъыныгъэхэр адыриIэх, илгъэс пчъагъэ хъугъэу Англием, Стамбул адэт университетхэм адэлажэ. Практикэ ащахьынэу студентхэр агъаIох.

къум пэублэ гушыIэ къыщишIыгъ район администрацием ипащэ игуадзэу Ярахмед Ярахмедовым. ШIэныгъэм рылжгъэрэ цыф гъэсагъэхэм анахь къахъшэу, анахь шIуагъэ къэзытэу алъыгъэрэм кIэлэегъэджэ сэнэхъатыр зэрэщышIыр ащ къылуагъ. КIэлэегъэджэхэм гъэхъэгъэ дэгъухэр ашIынхъу, яшIэныгъэхэр къагъэлъэгъонхъу афэлъэлуагъ.

Нэужым зэнэкIокъур рагъэжъагъ. Бэ темышIэу анахь дэгъури къэнэфагъ. Юрий хэтхэр Iофтхъабзэм хэлэжъагъэхэм яIофшIагъэхэм къате-гушыIагъэх. Яблановскэ гурыт еджапIэу N 5-м икIэлэегъэджэу Татьяна Серебренниковам теклоньгъэр къыдихыгъ, цIэ лъапIэу «Илъэсым икIэлэегъэджэ» зыфилоурэ фагъэшышъагъ.

ХЪУШТ Шъбан.

ЯтIонэрэ лIэшIэгъум ХЭХЪАГЪ

Кавказым шыпсэурэ лъэпкIэхэр анахь бэгъашIэхэм ренэу ахалыгъэгъэтыгъэх. Нахьыжхэр упчIэжъэгъух, культурэм, гушхъэбаиныгъэм, лъэпкIэ зэхэтыкIэм яухъумаIох. Джыри тичIыгу цыф бэгъашIэхэр зэрэщыпсэурэм урымыгушхон плъэкIыштгъэп.

Ыныбжэ илгъэсишъэ зэрэхъугъэр бэмышIэу хигъэунэфыкIыгъ ШхэкIэишхом шыпсэурэ Бгъуашэ Мылуминат. Нэхъы-гушхъу, нэгъушIоу, цыIэныгъэр шIу ылъэ-

гъоу, иакъыл чанэу, сэмэркъэу-ушIылэу ар имэфэкI мафэ къе-кIоIагъ.

ТэхъутэмыкIое районым ит къуаджэу АфыпсыпIэ Мылуминат къыщыхъугъ. Хэгъэгу зэошхом хэлэжъагъ, фронт кIыбым ило-фышIэшхуагъ. ШIыIэныгъэ мы-псынIкIэ иIагъ, шъхъэкIафэ зы-фыфэшIын фэе гъогу ащ къы-кIугъ, хъугъэ-шIэгъэ пстэури дэгъоу ыгу къэкIыжы, блэкIыгъэм ицыфхэри, тарихыри къыIогъэхэ елэкIы.

Иахьыл-гупсэхэр, икъоджэгъухэр, къоджэ администрацием, хылушъо шапсыгъэхэм янахьыжхэм я Совет ялIыкIохэр, ветеранхэм яорганizations хэтхэр Мылу-минат имэфэкIкIэ фэгъушIуагъэх. Анахь насытэу ащ иIэр ибын-унагъу: сабыиц ыпIугъ, къорыль-фэу 5, ахэм къаIэкIхъожьыгъэу 3 иIэх. Пстэури Мылуминат фэлъэ-луагъэх псауныгъэ пыгъэ иIэу, нэгъушIоу джыри бэрэ ахэтынэу.

НЫБЭ Анзор.

Аслъан къэлэ Думэм идепутат

путатэу хадзыныр къызхэкIыгъэм, иIофшIагъэхэм ащыщхэм ягугъу кIэкIэу къэтшIын. Аслъан ПэнэжыкIое гурыт еджапIэр дышгъэ бгъэхалхъэ-кIэ, ащ ыуж Пшызэ къэралыгъо аграрнэ университетым ипсэ-ольэшI факультет диплом плъыжкIэ къыухыгъэх. Экономикэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат. ПсэолъэшI сэнэхъатэу къыхы-хыгъэр яунэгъо сэнэхъат хъугъэ — ышнахыкIитIуи, ишъауи, ипхъорэлъфи институтхэр къа-ухыгъэх, псэолъэшIых.

ИныбжыкIэгъум къыхыхы-гъэ сэнэхъатым фэшъыпкIэу, ащ ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу, хьал-лэлэу рылажъэзэ, сыд фэдэрэ IэнатIэ Iуагъэхъагъэми ищыт-хъурэ идахэрэ аригъалоэзэ къе-хы. Зы лъэхъанэ краим анахь псэолъэшI организациешхоу итыштыгъэ «Крайколхозстрой-объединением» ипсэолъэшI участкэшхоу Мыекъопэ рай-онымкIэ Хьаджэхъу дэтыгъэм

илгъэсыбэрэ ипэщагъ, иIоф-шIаIэ, игъэхъагъэхэр краимкIэ шысэтэхыпIэхэу арагъэлъэ-гъухъу шытыгъ.

Непэ Нэхэе Аслъан илгъэс 25-рэ хъугъэу ЗАО-у ИПИП «Краснодарская-1» зыфилоурэм пэцэныгъэ дызэрехъэ. Ар ащ загъакIом псэолъэшI организа-циер хыбзэй дэдэ хъугъэу, зэб-гырызыпэным нэсыгъэу иIоф-хэр дэиэгъэх. Джы ар анахь псэолъэшI организации бэла-хъэу, зэкIэми шысэтэхыпIэу арагъэлъэгъоу, цыхъэ зыфашIэу, яIофшIэнхэр къызэрахьылIэхэу, ахэр игъом ыкIи дэгъоу афэзы-гъэцакIэхэу Краснодар дэтхэм ащыщ.

Арэуштэу зэрэщытыр нафэ къыпфэхъу къалэм имэрэу Вла-димир Евлановым, къэлэ Думэм ипащэу Вера Галушко, Краснодар ицыф гъэшIуагъэу, ЗАО-у «Краснодарпроектстро-им» игенеральнэ директорэу Тутарыщ Батырбий, партиеу

«Единэ Россием» и Краснодар чIыпIэ къутамэ иполитсовет исекретарь игуадзэу Вячеслав Буренок, нэмыкIэхэми гушыIэ дэхабэу Нэхэе Аслъан къыра-луалIэхэрэм нэлуасэ зызафэп-шыкIэ.

Социальнэ мэхъанэшхо зилэ объект закIэх адыгъ кIалэм ипсэолъэшIхэм ашIыхэрэр ыкIи агъэцэкIэжхэрэр. Ахэр сымэджэщых, поликлиникэх, кIэлэцыкIу IыгыпIэх, унэ-ин-тернатых, сымэджэхэм япса-уныгъэ зыпкIэ зыщырагъэуцожьыр гупчэх. ИгупыкIрэ игу-кIэгъурэ гъуэнч. Врачу Елена Ушаковамрэ (медицинэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат) Со-ветскэ Союзым и Шыхъужъэу Григорий Хаустовымрэ къызэ-ратхырэмкIэ, кIэлэцыкIу сы-маджэхэм, заомрэ IофшIэным-рэ яветеранхэм, IзэпIэ учре-ждениехэм япашэхэм ягумэкIхэр Аслъан зэрегъашIэх, IэпыIэгъу афэхъу. Крымскэ тхьамыкIэ-гъошхо къызыфэкIом, апэу нэ-сыгъэхэм ащыщ, еджапIэм игъэцэкIэжынкIэ ящыкIэгъэ IэпыIэгъур алэкIигъэхъагъ. Ащ

фэдэу зигугъу къэпшIынэу шыIэр бэ.

Къалэу Краснодар нахь зэ-тегъэпсыхъагъэ зэрэхъурэр зэ-кIэми янэрылгъэгу. Бюджет организациешхэм, учреждение-хэм яунэшхохэу къалэм къыдэ-таджэхэрэм янахьыбэр зыгъэп-сыхэрэр, дахэу зыгъэцэкIэжх-хэрэр Нэхэе Аслъан зипэщэ псэолъэшIхэр арых.

Джары нэгъырэ миллион зы-щыпсэурэ къэлэшхом и Юби-лейнэ микрорайон и Рожде-ственскэ округэу N 8-мкIэ Краснодар икъэлэ Думэ идепу-татынымкIэ кандидатхэу нэгъ-гыри 8-мэ зыкызагъэлъагъом коим ихэдзакIохэм адыгъ кIалэу Нэхэе Аслъан амакIэ зыкIыфа-тыгъэр ыкIи ар Краснодар икъэ-лэ Думэ идепутатэу зыкIы-хадзыгъэр. Ар лъэпкIымкIи, зыщыщ къуаджэмкIи, лIакъом-кIи гушIуагъо.

Опсэу, Аслъан! Уапэ ебгъэ-хъунэу, гъэхъэгъэшIухэр пшIын-хэу, уихэдзакIохэр бгъэрэзэнхэу, афэшIэнэу зыфэлIуагъэхэр зэ-кIэ бгъэцэкIэнхэу тыпфэлъало.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Ioфыгъор янэплъэгъу икIыштытэп

Мэзаем иаужырэ мафэ АР-м гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иколлегие зэхэ-сыгъоу иIагъэм къыщалауагъ гурыт еджапIэхэу сани-тарнэ шапхъэхэм адимыштэрэ псыунэхэр зилэхэр мы илгъэсым нахь макIэ шIыгъэнхэу. Техническэ амалэу цыIэм елгытыгъэу, е хэушхъафыкIыгъэу, е цент-рализованнэу псы къякIуалэу ахэр агъэпсыштых.

Мы илгъэсэу тызыхэтым ащ фэдэ Iофтхъабзэхэр еджэпIэ 30-мэ ащыкIоштгъу министрствэм иIофшIэу Анна Лапчук къылуагъ. Ахэм ашIуагъэкIэ къагъэфэбэрэ псыунэ зимыIэ еджапIэхэм япчъагъэ процент

45-кIэ нахь макIэ хъушт. 2016-рэ илгъэсым ехьулIэу канализацие зимыIэ псыунэ республикэм къимыненэу зэхэсыгъом къы-щалауагъ.

А Ioфыгъом фэгъэхьыгъэу гушыIэгъу тшыгъэ министер-

ствэм иотделэу еджапIэхэм яматериальнэ-техническэ зэ-тегъэпсыхъан ыкIи техническэ надзорым фэгъэзагъэм ипа-щэу Шыунэе Аслъан.

Ащ къызэриIуагъэмкIэ, непэ республикэм ит еджэпIи 150-м шыщэу къамыгъэфэбэрэ псы-унэ зилэм ипчъагъэ 66-рэ мэхъу. Гъэсэнэгъэм иIоф нахь шIуа-гъэ къытэу гъэпсыгъэным (мо-дернизацием) къыдилгытэрэ Iофтхъабзэхэм ащыщэу мы илгъэсым еджапIэхэм япсыунэ-хэм гъэцэкIэжыны IофшIэнхэр ащыкIоштых, класс нэкIэхэу ахэм ахэтхэр псыунэхэм атыра-гъэпсыхъаштых, еджэпIэ цагу-

хэм адэтхэм псы фабэ къякIуа-лэу, канализацие ялэу еджэпIэ 40-м ащашIышт. А Iофхэм адакIоу еджэпIэ 17-мэ япсыунэ-хэм гъэцэкIэжыныхэр арашIы-лIэштых. Ахэм зэкIэмэ сомэ миллион 30-м ехъу атефэшт.

ЗэкIэ къэралыгъо гъэсэпIэ учреждениеу Джэджэ районым итхэм псыунэхэр ахэтых. Рай-оным иеджапIэхэм ащыщэу 7-мэ япсыунэхэм гъэцэкIэжыны IофшIэнхэр арашIылIэштых.

Шыунэе Аслъан къызэриIуа-гъэмкIэ, 2013-рэ илгъэсым икIэ-ухым нэс къалэу Мыекъуапэ, Адыгъкъалэ, Джэджэ, Кошхъэ-блэ ыкIи ТэхъутэмыкIое рай-онхэм яеджапIэхэм япсыунэхэр къэфабэхэу ашIыштых.

Красногвардейскэ районым-кIэ мы Ioфыгъор зэшIозыхын

фэе еджэпIэ 14-м шыщэу 7-мэ а IофшIэнхэр ащыкIоштых. Мыекъопэ районымкIэ еджэпIэ 20-м шыщэу 8-мэ, Теуцожь районымкIэ еджэпIи 9-м шы-щэу 5-мэ, Шэуджэн районымкIэ еджэпIи 9-м шыщэу 6-мэ яп-сыунэхэм къэзыгъэфэбэрэ си-стемэ къарашэлIэшт. Адрэ къэ-нэрэ еджапIэхэу мы лъэны-къомкIэ Ioфыгъохэр зилэхэм ежэ районхэм ыкIи къалэхэм ябюджет ахыщэкIэ зэшIахы-штых. Ар муниципальнэ обра-зованиехэм апшгъэ дэкIын зэ-рэфарер гъэсэнэгъэм изаконоу аштагъэми, муниципальнэ об-разованиехэм афэгъэхьыгъэ законми къыдалгытэ. Арышъ, мы илгъэсым а Ioфыгъор зэшIо-хыгъэ хъунэу гугъапIэ шыл.

СИХЪУ Гошпагъу.

КОШЫН IOФХЭР

БлэкIыгъэ илъэсым кыыгъэлъэгъуагъэхэр

ІэкIыб къэралхэм ащыпсэу зэрэр къэкIожьыхэ ашIоигъоу зыкIэхъопсыхэрэ шъолыгъу зэрэщытыгъэм фэдэу Адыгэ Республикэр къэнэжы. Мыщ политикэм зыпкыитыныгъэ щыриI, ичIыопс уигъэрэзэнэу щыт, республикэм этнополитикэ плышъо къезытырэ адыгэхэмрэ урысхэмрэ азыфагъу илъэсшIуныгъэм уигъэрэзэнэу щыт.

Этнос лъэныкъомкIэ Адыгегир къызэрыкIоу щытэп. Лъэпкъыи 108-м ялыкIохэр щэпсэух. ЗэкIэ Адыгеим исхэм ащыщхэу чIыплэрыс лъэпкъкIэ алгытэхэрэ адыгэхэр процент 24-рэ, урысхэр процент 52-рэ мэхъух. Адыгеим шалэжыгъэрэ дин шъхьалэхэу щыгъыкIы бислымэн динымрэ чыристан динымрэ. Ащ емылгытыгъэу, дунэе дин ученихэм арыгъуазэхэрэми республикэм уащыгъуагъэхэр.

Къэралыгъо хэбзэ ыкIи правухъумэкIо къулыкIухэр, общественнэ движенихэр игъусэхэу кошын IOфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIум и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм обществэм хэлъ политикэ зыпкыитыныгъэр къэгъэнэжыгъэным, лъэпкъхэм ыкIи дин конфессияхэм азыфагъу щыпытгъэ зэшIуныгъэр мыукобгъэным, къэкIожьыгъэхэм джэгъогъуныгъэ афырмалэу гъэпсыгъэным нахыбэу ыкIуачIэ рехыллэ. Ащ пае лъэпкъ диаспорэхэм яорганизациехэр республикэм щызэхэшагъэхэм гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэу IOф адешIэ.

Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIанлэу Адыгэ Республикэм щыIэм щэн-щэфэным пымыл организациехэр тхыгъэнхэмкIэ и ведомствэ реестрэ

2012-рэ илъэсым ишэкIогъу и 30-м ехъулэу Адыгэ Республикэм ит лъэпкъ объединенихэу 15 хитхагъ. Ахэм ащыщхэу 9-р ІэкIыб хэгъэгухэм къарыкIыгъэ цыфхэм яшIоигъо-ныгъэхэр къэухъумэгъэным фэлажэх.

Урысые и ФМС и Къутамэу Адыгеим щыIэм къэкIожьыгъэхэр урысые обществэм хэкIокIэхэ алъэкIэу гъэпсыгъэным фэлъжэрэ IOфышIэ купэу щызэхэшагъэм ыгъэцкIэрэ лъэныкъохэр ОФМС-м ренэу инэплъэгъу регъэтых. А купым хэтхэр ыкIи ФМС-м и Къутамэ IOф щызышIэхэр лъэпкъ диаспорэхэм япашэхэм ренэу алоклэх, ахэм азыфагъу IOфхэр зэрэщыгъэпсыгъэхэм лъэплъэх. Лъэпкъ диаспорэхэм япашэхэм Iуагъэ адашIыгъэ диныр лъапсэ зыфэхурэ кIэгъэблэхэ нэшанэ зилэ IOфыгъохэр щыIэхэ зыхъукIэ псынIкIэ дэдэу макъэ къарагъэлэу ашIынэу.

ЗыцIэ къеслогъэ IOфышIэ купым къэкIожьыгъэхэр урысые обществэм егъэсэгъэнхэмкIэ, щыщ шыгъэнхэмкIэ Iэпылэгъу афэхъугъэным ехыллэгъэ зэхэсыгъуитIу 2012-рэ илъэсым иIагъ. Лъэпкъ диаспорэхэм ялыкIохэр ахэм ахэлъжагъэх.

ІэкIыб хэгъэгухэм къарыкIыгъэхэу къэкIожьыгъэхэр урысые обществэм щыщ хъунхэм фэшI Iэпылэгъу афэхъугъэн, джэгъогъуныгъэ зэфырмамылэным ипринципхэм хэбхыныгъэ ягъэшIыгъэн, зы лъэпкъыр адрэм нахь инэу къэгъэ-лъэгъоным обществэм чIыплэ щыримылэу гъэпсыгъэн гухэлым фэшI, къэкIожьыгъэхэр урысые обществэм хэкIокIэхэ алъэкIэу гъэпсыгъэнымкIэ Iэпылэгъу афэхурэ купым хэт-

хэмрэ муниципальнэ образованихэм ащылэ структурнэ подразделенихэм япашэхэмрэ лъэпкъ диаспорэхэм япашэхэм IOфыгъо зэфэшъафхэм афэгъэхьыгъэ зэлукIэгъу IлокI 2012-рэ илъэсым адырIагъ, къыкIэлъыкIорэ IOфыгъохэм атегушылагъэх.

— ІэкIыб хэгъэгъу гражданхэр урысые обществэм щыщ шыгъэнхэр, лъэпкъ зэфыщыткIэхэр гъэпытэгъэнхэр, социальнэ, лъэпкъ ыкIи дин зэпуцуныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэр;

— ІэкIыб хэгъэгухэм ящыфхэу ыкIи гражданствэ зимылэхэу Адыгэ Республикэм хэбзэнчъу щыпсэухэрэм яхыллэгъэ къэбархэр игъом ФМС-м и Къутамэ лъыгъэлэсыгъэнхэр;

— ІэкIыб хэгъэгъу гражданхэм ыкIи гражданствэ зимылэхэм IOф ашIэн алъэкIыным нэшанэу илэхэр;

— IOф ашIэнымкIэ Iизын ятыгъэным ищыкIэгъэ тхылтхэр гъэхъазырыгъэнхэм ехыллэгъэ зэхъокIыныгъэхэу хэбзэгъуцугъэм фэхъугъэхэр;

— Урысые Федерацием кошын IOфхэмкIэ ихэбзэгъуцугъэ ылъэныкъокIэ правукобныгъэхэр къэмыгъэхъугъэнхэр;

— зыщыщхэр озыгъэшIэрэ документхэр джы къызнэсыгъэм зимылэхэу ыкIи амытхыгъэхэу республикэм щыпсэухэрэм правовой статусу ялэр гъэунэфыгъэным ехыллэгъэ кыныгъохэр, нэмыкIхэр.

Аналэ тырдэгъэдзэгъа IOфыгъохэм апкъ къыкIэу ренэу чIыплэм щыпсэухэрэмрэ къэкIуагъэхэмрэ азыфагъу зэгурымылонгъэхэр къитэдженхэ ыкIи ахэр ошIэ-дэмышIэу лъэпкъ зэпуцуныгъэм фэклонхэ зэрилъэкIыштэм.

Урысые кошын IOфхэмкIэ и Федеральнэ къулыкIу и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм щызэхэщэгъэ Общественнэ-консультативнэ советым и IOфшIэн зэрэзэхэщэгъэщт планэу ауэхэсыгъэм тегъэпсыкIыгъэу 2012-рэ илъэсым IOф ышIагъ. А илъэсым Советым зэхэсыгъуитIу иIагъ. Ахэм ахэлъжагъэх лъэпкъ диаспорэхэм, дин общинэхэм (православиерэ бислымэн динымрэ) ыкIи республикэм IOф щызышIэрэ къэбарлыгъэлэс амалхэм ялыкIохэр.

ІэкIыб хэгъэгухэм къарыкIыжыгъэхэм урысыбзэр зэрашIэрэр уплэкIугъэнымкIэ гъэсэныгъэ учрежденихэу агъэнэфагъэхэм гъэрэкIо имэкьюогъу Адыгэ къэралыгъо университетыр ахагъэхьагъ. ІэкIыб хэгъэгухэм къарыкIыгъэхэм урысыбзэр зэрашIэрэр зыщадуплэкIурэ гупчэ къызэIуахыгъ. ІэкIыб хэгъэгъу гражданхэм ыкIи гражданствэ зимылэхэм консультациихэр адашIых, Урысые Федерацием и гражданствэ къыдхыгъэным фэшI къэралыгъо шъуашэ зилэ сертификат къалыхыгъэным пае (урысыбзэр гъэфедэгъэнымкIэ базовэу алъытагъэм нахь мымакIэу гушыдакIэ ашIэн фае) тестированим зэхашэ.

Къэлогъэн фае экстремизмэ ыкIи террористическэ нэшанэ

зыхэлъ бзэджэшIагъэхэр 2012-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм зэрэщызэрамыхьагъэхэр. Лъэпкъ диаспорэхэм, этнос купхэм ыкIи ІэкIыб хэгъэгъу гражданхэм язэчIыплэгъу купхэм ащыщхэу Адыгеим щыпсэухэрэм республикэм зекIуакIэу щырялэм узэгъы хъушт. Илъэсым къыкIоцI кошын IOфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIум и Къутамэу Адыгеим щыIэм и IOфшIэн епхыгъэ лъэныкъохэмкIэ зэшIонэн, зэпуцун ыкIи нэмыкI IOфыгъохэм республикэм чIыплэ щырялагъэп.

ЫпшэкIэ къыщытIуагъэхэр къызэфэпхысыжыныгъэ хъумэ, къэлогъэн фае кошын IOфхэмкIэ Федеральнэ къулыкIум и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм, къэралыгъо хэбзэ къулыкIухэм, шIоигъоныгъэ физилэ кIоцIэ къулыкIухэм, общественностым акIуачIэ зэхэлъэу ыкIи гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэу республикэм къэкIожьыгъэхэр ыкIи къакохэрэр чIыплэм егъэсэгъэнхэм ехыллэгъэ IOфшIэнышхо зэрагъэцакIэрэр. Ащ ишыхьат кошын IOфхэр Адыгеим рэхьатныгъэ хэлъэу зэрэщыгъэпсыгъэхэр.

МЫГЪОЛИ Зар.

Урысые и ФМС и Къутамэу Адыгеим щыIэм и инспектор шъхьал, кIоцI къулыкIум и подполковник.

ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

ИпшIыкIутфыр аужырэ маф

ПенсиехэмкIэ фондм и Адыгэ республикэ Къутамэ IOфшIанлэхэм япашэхэм агу къегъэкIыжы 2013-рэ илъэсым имэзае тельгытгъэ страховой тынхэр тыгъэнхэмкIэ гъэтхэпэм и 15-р аужырэ мафэу зэрэщытыр. А палгъэм ыуж кымынэу шIокI зимылэ пенсие ыкIи

медицинэ страхованиехэмкIэ страховой тынхэу мэзае тельгытагъэхэр зэкIэми къатынхэ фае.

Джаш фэдэу цыфым ипсауныгъэ зэрар къыфэзыхыгъэр ыкIи шынагъоу щыт IOфшIэнхэр зыщагъэцкIэрэ производствэхэм яIOфышIэхэр нахь пасэу

пенсием гъэкIогъэнхэм пэлухьашт мылькур зэлугъэкIэгъэным фэшI хабзэм хэгъэхъожь тарифхэр 2013-рэ илъэсым къыщыгъулагъэу егъэнафэх. Цыфхэр зыгъэлажэхэрэм Спискэу N 1-м хахьэхэрэм апае проценти 4, Спискэу N 2-м хахьэхэрэм ыкIи спискэ цыкIукIэ алъытэхэрэм ахахьэхэрэм апае проценти 2 атын фае. Ащ ыпкъ къыкIэу, отчитхэр формэхэм ыкIи нэгырэ тельгыт

(персонифицированнэ) учетым идокументхэу РСВ-1-м, СЗВ 6 — 4-м ыкIи АДВ 6 — 5-м зэхъокIыныгъэхэр зэрафэхъугъэхэм атегъэпсыкIыгъэх. Хэбзэгъуцугъэм ыгъэнэфэрэ шапхэхэр шъу-мыукъох! Зыщышъуыгъэгъушш ахьщэу афэшъутырэр шъуиIOфышIэхэм яс-четхэм къазэрэщыдалыгъэрэр ыкIи ыужыкIэ пенсиеу аратыштыр къызы-хахьышт мылькур зэрэхахьэрэр!

КЪУЛЭ Аскэрбий: «Ямалхэм зэрэхъоштым демыгъэштэн плъэкIыштэн»

Джырэблагъэ нафэ къызэрэхъугъэмкIэ, Урысые Федерацием и Президенту Владимир Путиним Урысые Федерацием и Правительствэ унашъо фишIыгъэ ны (унэгъо) мылькур игъэфедонкIэ амалэу щыIэхэм ахэгъэхъогъэным ехыллэгъэ IOфыгъохэр зехьэгъэнхэу. А IOфым еплъыкIэу фырилэхэр къедгъало шIоигъоу ПенсиехэмкIэ фондм и Адыгэ республикэ Къутамэ ипашэу Къулэ Аскэрбий зыфэдгъэзагъ.

— Сабый къызыфэхъугъэхэм афагъэнэфэрэ ны (унэгъо) мылькур гъэфедакIэу илэхэм ахэгъэхъогъэным ехыллэгъэ лъэбэкIухэу къэралыгъом ипа-

щэхэм зэрэхъэхэрэм адемыгъэштэн плъэкIыштэн! Мыщ дэжыым тэ икIу фэдизэу къыдгъурэIO джыдэдэми къызэрыкIоу щымыт IOфшIэнэу ны (унэгъо) мылькур ехыллэгъэ тхылтхэр зыгъэхъазырыхэрэ тIлофышIэхэм агъэцакIэрэр бэкIэ нахь кIын зэрэхъуштыр. Ау тигъэрэзэщт тIуачIэ зэрэхэдгъэхъоштым ишIуагъэ къызэрэкIоштым, сыда пIомэ ялфыгъэхэр апIунхэм фэшI къэралыгъом Iэпылэгъоу къарытырэр зэхэ-зышIэщт унагъохэу Адыгеим щыпсэухэрэм япчъагъэ нахыбэ хъушт.

Къэлогъэн фае ны (унэгъо) мылькур зыщагъэфедэн алъэкIышт лъэныкъохэм

яхэгъэхъогъу зыхъугъэр бэшIагъэу зэрэщытыр. Шъор-шъорэу зэфэхьысыжхэр шъушIых, къэралыгъо сертификат къызэрэтыгъэхэу Адыгеим щыпсэухэрэм азытфэнэ (процент 20,4-м) шIокIырэр а мылькур зэрэпсауу зыгъэфедэн зыгъэкIыгъэхэр. Адрэхэм къаратынэу зэрэщытыр ашIэ къодый.

Ны мылькур зыщагъэфедэрэ лъэныкъохэм ахэгъэхъогъэным ехыллэгъэ законопроектхэм ти Къутамэ пчъагъэрэ кIэщакIо афэхъугъ. 2011-рэ илъэсым Урысые Федерацием и Правительствэ консультациихэр къадэшIыгъэнхэм фэшI ПФР-м ичIыплэ къутэмиш: Адыгеим, Татарстан, Псковскэ хэкум ащы-лэхэм япашэхэр рагъэблэгъэгъагъэх.

Ащыгъум сэ предложение къэсхыгъагъ ны (унэгъо) мылькур зыщагъэфедэн алъэкIышт лъэныкъохэм, унэгъо ныбжыкIэхэм яунэхэм газыр арыщэгъэным апэлугъэхъан алъэкIыштэу. Ащ нэмыкI предложение гъэнэфагъэхэри тIагъэх.

ІкIлэхым къыхэзгъэхъожы сшIогъу мы IOфым ехыллэгъэ ифэшъошэ норматив правовой актхэр щыIэхэ зэрэхъугъэм лыпытэу, амалэу щыIэхэр дгъэфедэхэзэ, ащ ехыллэгъэ къэбар кIэлэцIыкIу зилэ унагъохэм зэралыдгъэлэсыштыр.

ПенсиехэмкIэ фондм и Адыгэ республикэ Къутамэ и пресс-къулыкIу.

ИшлушлагъэкIэ цIыфхэм къахэнагъ

«Шу ши псым хадз».
(Адыгэ гуцылэжъ).

Сыкызтегушылэ сшIоигъор Iэшъынэ Сэфэрбий итхыгъэу тыгъэгъазэм и 25-м «Адыгэ макъэм» къыхагъэу «Тикъуаджэ дэтыгъэ колхозыр» зыфилорэм сыгу къыгъэкIыжыгъэхэр ары.

Хэти икъуаджэ шIодах, ар емыклоп. Ау сз сикъуаджэ, Шыханчэрыехаблэ, къоджэ дэхэ дэдэу зэрэшытыгъэр экIэми ашIэ. Ащ дэс адыгэ унагъомэ азыныкъор Псэкъупсэ Iушъо Iусыгъ, адрэ ныкъор Кармалинэ имэз кIэлъырысыгъ. ЛъэныкъуитIумэ азыфагу урам шыуамбгъо икIыштыгъэ. Псыхъомрэ мзым-рэ цIыфым ишыIэныгъэкIэ мэханэу яIэр гъунэнчъ. Ау къуаджэр зыгъэдахэрэр ахэм язакъоп, цIыфэу ащ дэхэр ары.

Зигугъу къэсшырэ лъэхъаным Шыханчэрыехаблэ унэгъо 80 хъуштыгъ, сз сишIошыкIэ, къуаджэр нахъ цIыкIу къэс цIыфэу ащ дэхэр нахъ зепэблагъэх, нахъ зэрэшIэх. Арын фае сикъоджэгъухэр зэгурылохэу, зэдIужьхэу, ахъяри якIыни зэдагощэу зыкIышлагъэхэр...

1922-рэ илъэсым игъатхэ продразверсткэр продналогIэ зызэблахъугъэм къышгъэжъагъэу колхозхэр зэхашфэ къоджэдэхэр ашъхъэ фэлэжъагъэх: шэу, чэмэу, мэлэу бэ яIэ хъугъагъэр. Былымхэр ашэхзэ, ахъшэу яIэм хагъахощтыгъ. Адыгэ хэкум апэу шызэхашгъэ колхозхэм ашыштыгъ сикъоджэ колхозэу «Псэкъупс» зыфаусыгъагъэр.

Апэрэ тхьаматэу Мамый Ибрахымэ хадзыгъагъ. Цыфхэр дэгъоу лажъэщтыгъэх, илъэс заулэкIэ колхозри бай хъугъагъэ. 1935-рэ илъэсым игъатхэ, Сэфэрбий къызэритхэу, колхозым ыцIэ зэблахъуи А.М. Беленкович (авиационнэ заводышхом ипэшагъ, граждан заом хэлэжъагъ) ыцIэ еджагъэх. Фэдэ хэгъэгум имыхъухагъэу 1935-рэ илъэсым, гъемафэу, Беленкович тикъуаджэ къэкIуагъ. Зэрэчыл Iоми хъунэу хыкIэм пэгъокIыгъ, шыгъу-пIастэ пагъохыгъ. КIыгъугъ ащ Сурухановымрэ ишъхъэгъусэрэ.

ХыкIэхэм тиунэкъош Къэбэртэе Ибрахымэ бысым афашыгъ (ащ иунэ хыкIэщ тегъэпсыхагъэ къыпытыгъ). Пчыхъэм еджапIэм джэгущо шашыгъ, пчэдыжъым шкIэхъужытIу ауки, цыфхэр ахъэклагъэх. Нэужым колхоз тхьаматэр игъусэу лиейкэмкIэ Беленкович гугъом ихыагъ. Хъэтхуанэ дэт зыгъэпсэфыпIэ унэр, ащ къыголь «сортоиспытательнэ участкэр», тутын къакъырыр, чырбышгъэжэ заводыр, бжъаIор, чэлыр, пхъэшъхъэ-мышъхъэхэр зыдэт садыр ригъэльэгъугъэх. Къуаджэм къызэгъэжъым, колхоз шагур къызэпикIухагъ, шэщым, чэмэщым, кIышым ачIэхыагъ. Беленкович ылгъэгъугъэм ыгъэрэзэгъэу цэджэгъоужым Краснодар кIожыгъэ.

ХыкIэшхор зытхэкIыжыым ыуж «полуторкэкIэ» заджэщтыгъэ машинэм фэдэу колхозым къыритыгъэр къуаджэм къэкIуагъ. Машинэм икузов ыбгъуитIуэ «Колхоз имени Беленко-

вича» атетхэгъагъ. Шоферым «А где этот колхоз?» аIозэ сырагъээшыгъ» ыIуи а гушыIэхэм ачIэгъкIэ «Аул Шаханчериехабл» кIатхэжыгъагъ. А лъэхъаным машинэ иIэу Адыгэ хэкум колхоз итыгъэп.

1936-рэ илъэсым Беленкович джыри къуаджэм къэкIуагъ. Мызыгъэгум ишъхъэгъусэ къыздишагъ. Ударницэу, ВДНХ-м шылагъэу, Беленковичэм яхъэклагъэу Къадэ Аминэт ТехыакIэ ыпхъур бзылфыгъэм бысым фашыгъагъ. Аминэтрэ колхоз тхьаматэм ишъхъэгъусэу Лъэустэн Мерэмрэ хэгъырэу иIэхэу хыкIэм зырагъэплъыхагъ, пчыхъэ джэгущо фашыгъ. Москва къыгъэшлагъэм дэсыгъэм ылгъэгъугъэр лъэшэу шлогъэшIэгъоныгъ.

Беленковичхэм ауж итэу автомашинэу «ЗиС-5» зыфалорэм фэдэу колхозым къыратыгъэр къуаджэм къэсыгъ. Машинэм кIышым ишыкIэгъэщт Iэдэ-уадэхэр къышагъэх. А лъэхъаным сятэ Шъалихъэрэ Iэшъынэ Шъофьжырэ гъукIэу кIышым IофшашIэщтыгъ. Нэужым тIлэжыгъэ: апэрэ къэкIогъум Беленкович кIышым къызычIахъэм, нэ чанхэмкIэ ылгъэгъугъагъ шыдыбжыыр зэрэжыыр, зэрэдыжыгъэр, сыджыр, Iэдэ-уадэхэр зэрэжыхэр. Ахэр сятэжъэу ХъаудыкIэ Тыу колхозым къыритыгъагъэх. Сятэжъ гъукIэ Iэзагъ, кIыш илагъ.

Тхьаматэу Лъэустэн Хъусен, бригадирэу Мамый Хылым, Къадэ Хъаджымэт Беленкович

игъусэхэу Къэбэртэе Ибрахымэ иунэ пчыхъэм шызэхэсыгъэх. Москва, хэгъэгум, нэмыкI къэралыгъохэм ашыхъурэ къэбархэр Беленкович къафилотагъэх (къуаджэм радио дэтыгъэп). Адыгэхэм яшэн-зэхэтыкIэ ыгу зэрэрихырэр, яшыхнхэр зэрэIэшлухэр, жыхьэр, бзылфыгъэхэр зэралыгъэхэрэр, зэрэлэжъэкIэ чанхэр бэрэ игушыIэхэм къахигъэщтыгъ. Тиколхоз игугъу дахэкIэ Адыгэ хэкум, Пшызэ шъолыыр зэрэшашырэр зэригуапэр бэрэ къылоштыгъ.

Сэфэрбий зигугъу къышIырэ чэтэн (сз шэкIы сшIошIы) тIокхэр Беленкович къаригъэщныр къызыхэкIыгъэм игугъу къэсшыштыгъ. Къоджэдэхэр гъомылапхъэ шыкIэщтыгъэхэп, ау шыгъын, техъон-кIэлъыныр ямэкIагъ. Ахъшэри гъотыгъоягъэ, ау ащ рыпщэфыштыри шылагъэп. ПэнэжыкIуае, район гупчэм, тучанэу дэтыгъэм тхьамафэм зэ шэкI къышэщтыгъ. Къуаджэмэ къарыкIырэ цыфхэр чэщым къаклохэти, чэзыур аубытыштыгъ. Метррэ зытфых ныIэп нэгъырэ пэпчэращэщтыгъэр. НэмыкI чIыпIи щэфакIо укIон плгъэкIыштыгъэп — къэуцу ямыIэу цыфхэр лажъэщтыгъэх. Калаш чэнджхэри куухэри Беленкович къаригъэшэгъагъэх. Ащ ихыагыркIэ чэмэши, шэщи шифер атыралъхъэгъагъ. Iэмэ-псымэ зэфэшъхъафхэу колхозым ишыкIэгъэщтхэр мымакIэу къаригъащэщтыгъэх. А. М. Беленкович шлушлагъэу иIэр бэ, хэсымыгъэкIыгъэмэ, хэгъэхъагъэп, сыммылгъэгъугъэрэ

зэхэсымыхыгъэрэ къэстхыгъэп. Цыф дэгъугъ, Iушыгъэ, зэхэщэкIо чаныгъ, цыф рэхъатыгъ, сэмэркъэур икIэсагъ. IофшIэкIошхоу зэрэщытыгъэм ишыхъат орденыбэ ыбгъэ зэрэхэлъыгъэр.

1937-рэ илъэсым икIыхъагъуэхэм адэжъ къуаджэм къэбар гомылу къэсыгъ: Беленкович «Враг народа» алуи аукигъэу ары къызэралоштыгъэр. Къоджэдэмэ ар лъэшэу гукъао ашыхъугъ. Сурэт пчъагъэу атырахыгъагъэхэр зыгъэкIодыжыгъэхэри къахъыгъ. Ащ фэдэм исурэт уиунэ илыныр шынгъуагъэ. Нэужым ар зэрахыжыгъагъэр Сэфэрбий къылоу зэхэсыгъэ. Беленкович ыцIэ колхозым тырахыжы «Путь к коммунизму» фаусыжыгъагъ. Джащ къышгъэжъагъэу зищытхэу алоштыгъэ колхозу ыпэкIэ лыкIотэжыгъэп. Колхозхэр зехагъэхъахъэмэ, зехагъэкIыжъхэу зэхэу лъэхъаным нэмыкI колхозхэм ахатэкъожьы, ишыIэныгъэ ащ шиухыгъ.

Мы къэстхыгъэр зыхъугъэм илъэс 69-рэ тешIэжыгъэмэ, сикъоджэгъумэ Беленкович ашыгъушхэрэп. Джары цыфхэм «Шлушлагъэр Клодырэн» зыклауагъэр. СыныбжыкIэ илъэс 11-м ситыгъ, слгъэгъугъэмрэ зэхэсыгъэхэр дэгъоу къэсэшIэжыхъ. КIэщакIохэр фэхъухэу АдыгэкIалэ иурамхэм ашыщ горэм Беленкович ыцIэ фаусыгъэмэ дэгъугъэу къысшIошIы.

КЪЭБЭРТЭЕ Асланчэрый.

Сурэтым итхэм джабгъумкIэ ятIонэрэу шысыр **А.М. Беленкович.**

Сщыгъупшэн сымылъэкIырэ гукъэкIыжъ

Мафэу блэкIыгъэхэм Краснодар краими, Адыгэ Республикэми илъэс 70-рэ хъугъэу ашыхагъэунэфыкIыгъэр хэтрэ цыфлгъэпкы шымыгъупшэрэ Iофыгъу. А мафэр фашист техаклорэ а чIыпIэхэм арафыжъхы, тицIыфхэр шъхъафит зышашыжыштыгъэм яаужырэ уахътэу шытыгъ.

КъэсIотэжы сшIоигъо гукъэкIыжыыр «фашистхэм тичIыгу шызрахъэгъэ бздджэшлагъэхэм ялгытыгъэмэ сыда ащ фэдизэу зэрэгъэшIэгъоныр?» зылон къыхэкIынкIи хъун. Ау сз, а лъэхъаным къоджэ кIэлэцIыкIугъэм, фашист офицерым еслгъэулIэгъагъэр бэрэ сынэгущы кыкIэуцожьы.

Фашистхэм тикъуаджэу Хыакурынэхаблэ залыгыгъэ мэзи-хым пийдзэ купышхохэр кIоцIырыкIэхэу бэрэ къыхэкIыгъ. Къуаджэм къыдэуцохэмэ мэфэ зытIо дэхэхэи хъугъэ. Джащ фэдэу бжыхъэ мэфэ фабэ горэм кIэлэджэгущы купым сыкыхэкIыжыгъэу тиурам сыкырыкIожыштыгъ. Заом ыпэкIэ 1938 — 1939-рэ илъэсхэм къуаджэм шыщ лэжъэкIошхо зэшитIумэ зэфэдэхэу адыгэ унэ кIыхъэхэр зэ-

готхэу урамым къытырашIыхъэгъагъ. Нахыжыыр сабий бын-унэгъошхо хъугъахэу шытыгъ заор къызежъэм. ЗэшитIури дашыгъэх заом хэлэжъэнхэу, къэзымыгъэзэжыгъэхэмэ ахэфагъэх.

Къуаджэм а лъэхъаным теплъэшлу зэримылагъэм ехылапгъэу гушыIэ заул. Зэо мэшIошхор къэралыгъом зышхыкIорэр илъэсрэ ныкъорэм нэсыгъагъ. Цыфхэм заом иапэрэ кIымэфэ чыIэшхор рахыгъагъ. Пхъэ къэзышцэни къызэрэащэни шыIэжыгъэгъэп. Чэуи чыгыи агъотыгъэр зэкIэ агъэстыгъ. Урамхэм гъунапкъэу ялагъэр унэ, къакъыр е нэмыкI псэолгъэшIыгъэхэр арыгъэх. СыдрэбгъукIэ ууцуми, нэплэгъум къыубытырэм къуаджэм укIоцIырыплъыштыгъ. Ащ хэкужъ гукIодыгъошхор шъхъашиштыгъ.

ЫпэкIэ зигугъу къэсшыгъэ унитIум адэжъ сыкысыгъэу сабий кIый гыи мэкъэшхо къэлугъ. Гыхэхэу ыкIи куохэрэ сабий заулэ зэрэхъурэр къызгурылуагъэти, сикIо хэгъэхъагъэу унэ натIэм сыкызыссым, нэмыщ офицер горэм сыпэлугагъ. Офи-

церыр ныбжыкIэ хъазырэу, ышъуи ыли из зыфалорэм фэдагъ. Шъуашэу шыгыри ишазмэхэри зепэлыдыжъхэу къызыспэллоом, а зы нэгъэупIэпIэгъум сабий гыи макъэри зэхэсымыхыжы хъугъэ фэдэу къысшыхъугъ. Офицерыр зэрээкIужыыр сыгу рихыгъэмэ, ащ гугъэбэныгъэ сидэу хумэ фэсшIын слгъэкIыныгъа? А мафэхэм нэмыщ шыгъын зыштыгъ слгъэгъу къэси сшынахыжъэу зынахышлу слгъэгъоу дунаим темыгъэу, аушхыпкъэрэ псымэу къытхыгъэм къалэу Ростов-на-Дону дэжъ фронтым шыIутэу къышчызылоштыгъэр сынэгущы кыкIэтаджэщтыгъ. Сяти сяти, мафи чэщи гупшысэгъуае зэрэхэтхэр слгъэгущтыгъ.

Джащ лышытэу хъурэр къызгуригъэIожыгъ сабий гыи-кIый макъэм. Офицерым кIэлэу ыгъази, урамыр зэпичынэу техагъ, сэри унэ къогъум сыкызыкIо-кIым, ятIонэрэ унэм нахъ къыспэчыжъэу къуапэмкIэ пчъэу хэ-ллым ипчъэлъушхъэ тетхэу сабий зышхыплI зерафэлэкIэу гыхэхэу ыкIи куохэу къэслэгъугъ. «Сыд шъулуа сабиймэ аришлагъэр?» сIуи офицерым сыкIэлъыплъагъ. Шъо Iэлъэ шIуцIэ лъдэу пылхэмкIэ ылыгъэу апч банжу хъэдэн фыжыыр къызэщэкIыгъэр къэслэгъэ-

гъугъ ыкIи Iофыр зытетыр къызгурылуагъ. Ащ фэдэ IыгыкIэкIэ цыфхэм шхын зэфэшъхъафхэу шъоур, тхъужожыгъэр, былымэ жожыгъэр, нэмыкIэхэу шIэхэу мыкIодыштыгъэр ягупсэхэу зэо-машIом хэтхэм къызагъэзэжъэкIэ арагъэшхынэу агъэхъа-зырштыгъэх. Сыда Iломэ мафэ къэси зышыфаехэм ащ фэдэ шхынхэр зэрагъотылIэжыынхэу шытыгъэп. Сэ сяти ащ фэдэ гъэ-тIылыгъэхэр иIэщтыгъэх сшынахыжъэу фронтым Iутым пае ыгъэхъазырыгъэхэу.

Зянэ имыхсэ бзылфыгъэхэр гугъгъом кIоштыгъэх, ясабийхэм арагъэшхыштым ыуж итыгъэх, сабий быным яунэ ихыи ятэ фагъэтIылыгъэ шхыныр фашистыжъ шIоим къатырихыгъэу зэрихырэр къызгурылуагъ. Сызэ-текъагъэу сышчытыгъ офицерым сыкIэлъыплъэу. Ар цыфэу, псэпытэу макIоу къысшыхъуштыгъэп, гъучIым хэшIыкIыгъэу сшIошыштыгъ. Мош фэдизэу зышхорэ зылырэ тегъэпсыхагъэр гъаблэм ригъэзыгъагъа? Ащ ышлагъэм зи цыфыгъэ хэлъыгъэп, хыкIэ-къокIагъэ нахъ.

Мо шIоир синэплэгъэу зекIым сабий гыимэкъэшхом къыхэкIэу сызэлъызыубытыгъэ гупшысэхэм сакыхэхушыкIыжы, сабийхэм

адэжъкIэ тIэкIу сызэкIуатэм ягъымакъэ къыхагъахэу зэхъум, сыгукIэ зэсIожыгъэ сыммылгъэу хъумэ Iэсэжыынхэу. Згъази унэ къогъум сыкIохъагъ, сабийхэм ягыи маки нахъ макIэ хъугъэ. Ау сызэрафэгумэкIырэм къыхэкIыкIэ, къэзгъэзэжыи такыкIэ заулэрэ сышчытыгъ, зIэсэжыыпэхэм сыкIожыгъ.

Фашистыжъ шIоир зыкIи къафеплгъэкIыгъэп, хъажъухэу пIэлъухэрэм афэдэхэу, напI гукIэгъуи зымыIэ нэмыщ техаклор сабийхэм яунэ кыкIыжыи къызшыуцугъэ унэм кIожыгъэ. Непэрэ мафэхэмэ къыхэкIых социализм е коммунизм зыфэпIощтхэм фашизмэри афэзыгъадэхэрэ. Ахэм фашизмэр зыфэдэри ашIэрэп, ашIэнэуи фаехэп е ежхэри фашистынхэкIи хъун.

Зигугъу къэсшыгъэ сабийхэр джы аныбжъкIэ илъэс 70-м къехъугъэх. Ахэм ятэ-янэхэри дэгъоу сшIэщтыгъэх, зэшитIум нахыкIэр колхоз парторганизацием исекретарыгъ, нахыжыыр лэжъэкIошхоу колхозым хэтыгъ. Заор къекжи апэрэ мафэхэм куаджэм дашыгъэхэм ахэфагъэх. Ашыгъум сабынгъэхэр мы лъэхъаным псаухэу ситхыгъэ еджэхэу, илъэсхэу кынныгъуае зышхытхыгъэхэр агу къыкIыжъэу гушыIэгъу тызэфэхъумэ зэфэтIотэжыын къэдгъотыныгъи. Сэ сителефон: **8-928-465-82-52.**

ХЪАКIЭЦIЫКIУ Сахъид.

Игъашлэ клэклыми, ишлагъэ маклэп

Джырэ тилъэхъан адыгэ литературэм лъэгэплэ гъэнэфагъэ ыштагъэми, ижанрэ пстэуми зэфэдэу лъыклогъэныгъэ ашылгъэп. Хэпшыклогу драматургиер иадрэ жанрэ пстэумэ ауж къенэ. Адэ ар непэ тилитературэ изытетмэ, сьд фэдагъа, ашыгъум, иапэрэ лъэхъанхэм?!

Я XX-рэ лъэшлэгъум ия 20-рэ илээсхэм ыгузэгухэм адыгэ художественнэ псалтэм илээхъаныхкэ къыщекъэ: ныдэльфыбзэккэ тхыгъэ литературэр къэхъу. Апэрэ жьогъэ бзыгъэр сыдигъокли анахь къин. Сьд икьиныгъэми, апэрэ жьогъэ бзыгъэр хэчыгъэ хъугъэ.

Джащ фэдэу зигъогу пытэу теуцуагъэу, дэх имылэу рыклогъэу зэу ашыщыгъэ апэрэ адыгэ бзылфыгъэ тхаклогу, режиссеру Натхьо Долэтхан. Ар псаоу шылагъэмэ, ыныбжь мьгъэ илээси 100 хъуштыгъэ.

Натхьо Долэтхан къуаджэу Хьатрамтыку (Суворово-Черкесск) гэтхапэм и 15-м, 1913-рэ илээсым къышхыгъэ. Урыс-Кавказ заом иутынэу, заом хэмьклогдагъэу къэнагъэхэр яшисыплэ-псэуплэхэм арафыхи, ашхъэ рахыжьэжыны фаеу ашылгъагъэх. Революционер къэхъуи, Совет хабэр загъэуцум, Адыгэ автономнэ хэкур агъэпсыгъ Пшызэ исэмэгубгуклэ къинэжыгъэ чылэ цыклогу хахъэу. Хьатрамтыкур хэкум шымышцэу, краим хэтэу къэнагъ. Хэкури клэлэлэуи, ежъ къоджэдэсхэри рыразэу, хэкум ыналэ тыригъэтэу, мыдэр адыгэ чылэмэ зэу афэдэу, хэкум шыхъурэ-шышлэхэрэм ахэшагъэ зэрэхъуным пыллыгъэх. Джащ тетэу Долэтхан илээс 12 ыныбжьэу янэ игъусэу Натыхъуае 1925-рэ илээсым къэклогъы. Нэужым Краснодар дэтыгъэ школ-интернатим шеджэнэу члахъэ. Школыр къызеух уж педучилищым члэхъагъ. Мыщ шегъэлъаши илитературнэ-творческэ иофшлэни. Педучилищым шеджэзэ пьесэу «**Цыфыклэхэр**» зыфиорэр илээс пшыклогу нахь зымыныбжь пшышэжыным ытхыгъэ. Кружокым хэтхэр пьесэм тегушылэгъэх, уасэ фашилыгъ. Культурэм и Адыгэ унэу Краснодар дэтым пьесэр 1929-рэ илээсым шагъэуцугъ. Ау ащи шыухыгъэ хъугъэп — нэужым пьесэм инэу иоф дишлэжыгъэ.

Пьесэр зэхылашлэгъэр ыцлэ къырелотыкы: шылэклэ-псэулэу лъэхъаныхкэм къуаджэм дагъэуцагъэм гугъаплэ зымылэжыгъэ цыфхэр къегъэпсаужыкх, гугъэ-гупшысэ дахэхэм къафегъэушых, лъэхъаныхкэм ицыфыклэхэр еплух. Клэр пстэуми зэфэдэу зэхашлэрэп, къагурылорэп: зыштэхэрэри, зымыштэхэрэри, пэуцужыкхэрэри къахэклых. Еплыкклэ зэтэклэхэм, гурылоклэ зэфэшхъафхэм къаты пьесэм ылапсэ илэ конфликтыр: бзылфыгъэр еджэныр, етлани анахъэу къуаджэм дэклыншгъ, къалэм еджа-клогу клоныр ижырэ хабзэхэр зишапхъэхэм адэрэп, аштерэп, шагъэзые. Ар къырэлъагъо Дарихъан иобразэу пьесэм къыты-

рэм. Ау зизэхэшылкэ къэуштыгъэ цыфхэм еплыкклэхъэм зыкырагъэлъахъэрэп, запалэты, апэуцужыкх, апэшуклогх, атеклогх. Ащ афэдэ цыфыклэхэм янэпеплг Нэфсэт иобраз. Ащ гъогу-клэу хихыгъэмклэ ятэу Исхъакыи гъусэ къыфэхъу. Цыфыклэхэр аныбжьыкыи, социальнэ шыла-клэм чыплэу шаубытыхэрэмклэ зэтэклых, ау хэти ыклогуацлэ къы-зэрихъэу а зы гугъэ нэфым ахэр зэккэ зэрэфэлажэхэрэм зы сатырым зэдытырегъэуцох.

Шылаклэм шыхъурэ-шышлэрэр къэгъэлъэгъогъэным нахь, ащ изэфэхысыжыхэр къэлэгъэнхэр нахь инэшан пьесэм. Пьесэм проблемэу къылытырэр бэ ыкыи гъэшлэгъоных, лъэхъаным анахь зыгъэгумэклыштыгъэ юфыгъох, ау ыцлэ къелогъэ къодыхъуи къыхэклых. Бзэм ылыныкыокли шыклогъэнчъэу цытэп пьесэу «**Цыфыклэхэр**» зыфиорэр. Чэнджэу, икыоу уимыгъэразэу къэуагъэу узы-луклэрэри маклэп. Ащ емылтыгъэу, идейнэ политикэм ылыныкыоклэ пьесэр узэндгыгъэ хъазыр.

Ишлэныгъэкыи игъэпсыккэ-зеклогуацлэ шысэ афэхъузэ, клэлэгъаджэ хъуштхэр яшылэныгъэ гъогу фигъэхъазырыштыгъэх Долэтхан. Ау ащи изэкъуагъэп, лъэкпкъ сценическэ искусствэм илэгъохъэ хъуштхэр техникумими шыригъаджэштгыгъэх, илитературнэ творчестви лыигъэкуагъэштгыгъэх, зэпымыоу иоф зыдешлэжыкх, зы актхъурэ пьесэхэр зэклогуацлэу етхыкх, художественнэ самостоятельностым икружокэу театральнэ техникумим члэтым, къоджэ клубхэм, школхэм ашызэхашагъэхэм ашагъэуцух. Долэтхан а пстэумкыи лэпылэгъушлэу фэхъуштыгъэ а еджаплэм идиректорэу, драматург цлэрылоу Цэй Ибрахиммэ. Драматургическэ лэпэ-лэсэныгъэу Долэтхан илэм хэ-хъонымклэ инэу ишлэгъэ къа-клогуштыгъэ теориерм практикерм зэгъусэхъэу зэрэздигъэацлэ-штыгъэхэм, зыр адрэмклэ ыуплэклогужыкыи иофшлэн зэрэзхи-штыгъэхэм. Ахэр лъачлэ фэхъу-гъэх пьесэу «**Шылаклэм игу-шлэуагъохэр**» зыфилоу 1936-рэ илээсым тхыгъэ шыхъафэу Долэтхан Краснодар къышдыгъэклыгъэм.

«**Цыфыклэхэр**» зыфиорэ пьесэм иидейнэ-художественнэ гъогу лъэгъэклогуагъэ «**Шылаклэм игушлэуагъохэр**» ылуи авторыр зэджагъэми. Цыфхэм янеушчырэ мафэ нахь дахэ, нахь бай зэрашлэным игугъэ лъагэ зыдагыгъэу мэпсэху, мэлэжэх ашлэн алъэклыштым фэдитлугъэдиш рагъэхъоу. Ащ фэдэ иофшлэклогушхоу пьесэм къегъэ-лэагъох Сарэ, Мерэм яобразхэр. Мылкъум нахь шыгъэху дахэ афалоныр нахь ялаплэу цыфхэр зэрэлажэштгыгъэхэр зэхашлэу Долэтхан шылаклэу къыгъэлъэгъон ылыэклыгъ. Лъэхъаным игу-тео зэхышлэу, анахь иофыгъо шыхъауу шылэныгъэм къышты-гъэджыхэрэр художественнэ псалэккэ къыригъэлъэгъуклэу,

иофшлэплэ шалыгъэу, хэкум дахэккэ Долэтхан ыцлэ шыралогуацлэу лъыклогуагъэштгыгъэх. «... Драматургиер адыгэ литературэм ижанрэ пстэухэм аужыккъенэ, — къышетхы Еутых Аскэры «**Цыфыклэхэр**» зыфиорэ пьесэм ехылыгъэ рецензиер. — Джы непэ драматическэ искусствэм къызэриорэм тетэу ады-габзэккэ тхыгъэу зы пьесэ дэгъу гори тилэгон. Ащ къыхэккыккэ, адыгэ советскэ литературэм джыдэдэм проблемэу илэр драматургиерм ипроблем... Ащ къыхэккыккэ, Натхьо Долэтхан ипсэу «**Цыфыклэхэр**» зыфи-лорэр тэрыклэ лъаплэ. Натхьор писателъ ежъэгъацлэ, ежыри а цыфыклэу къыгъэлъагъорэмэ ашыц, лъэшэу апэгъунэгъу. Натхьом и «**Цыфыклэхэр**» джырэ нэс пьесэу тилагъэхэм къахэшы, тэрыклэ клэу цыт».

Долэтхан итворческэ гъэхъа-гъэхэм уасэ къащыреты апэрэ адыгэ журналистхэм ашыцэу Лъэбышэ Хъазизэ истатяу «**Типическэ хэм къахэхъо**» зыфи-лорэм. «Натхьо Долэтхан фэшъаф джы къызнэсыгъэми типическэ хэм адыгэ бзылфыгъэ ахэтэп, — къышело Лъэбышэ Хъазизэ истатя. — Долэтхан тибзылфыгъэ ныбжьыккэхэмклэ шысэтэхыплэу шыт. Пьесэхэр ытхыгъэх. Ипсэс тхыгъэхэр пед-техникумим, Дом культурэм ыкыи къуаджэхэм ашагъэуцугъэх. «**Цыфыклэхэр**» зыцлэ пьесэу ытхыгъэр сборникэу «Тихахъом» къыдэхъагъ. Джы мы илээсым пьесаккэ къыдэккынуу егъэхъазы-ры».

Литературэм ехылыгъэу ста-тэу атыхэр пстэуми Долэтхан ипсэсхэм уасэ шафашы, авторым игъэхъагъэхэм яштыхъу алогу зэфэхысыжыхэр ашашы. Ау ахэм ягупсэфыллэштгыгъэп До-лэтхан. 1936-рэ илээсым теат-ральнэ искусствэм и Къэралыгъо институтэу А.В. Луначарскэм ыцлэцлэ шытым Адыгэ студиеу къыштызлэуахыгъэм ирежиссер-скэ факультет Долэтхан шеджэ-нэу члахъэ. А илээсым адыгэ писателъхэм япэрэ зэфэсэу шылагъэм Натхьо Долэтхан адыгэ драматургиермклэ клочлэ гъэнэфагъэу зэрэштыгъэри, нахьыпэккыи игъэхъагъэхэм

зэрахыгъэхъоштымклэ зэрэшы-гугъэхэрэри шыхагъэуацлэ-кылыгъагъ. Клэрэцэ Тембот док-ладэу къышылгъэм мырэуштыгъэу къышело: «Ныбжьыккэхэм ашы-цэу драматургиермклэ анахь гугъаплэ къэзытырэр Натхьо Долэтхан. Ащи адрэхэм шы-клогъэу ялэм фэдэ дагъохэр илэх. Ау культурнэ багажэу ащ илэм, апшъэрэ литературнэ гъэсэны-гъэу илэм яшлэуагъэккэ, шыкла-гъэхэр къин дэдэ къышшымыхъоу зэпичынхэ ылыэккышты. Зэнэкъо-къужэу иоф зыдишлэжыны фае, ныбджэгъуныгъэ зыхэлэ крити-кэр зэхышлэу, ащ гъэсэпэтхыдэ къыхыхъэу иоф зыдишлэжыны зыхъуккэ, Натхьом итворческэ хэхъоныгъэ псынклэу лъыклог-тэшт. Етлани искусствэм икыу-лайхэр къызылэклогуахъэхэу Москва шеджэ». Еджэныр къэ-ухыгъо имыфэзэ Долэтхан сы-маджэ хъугъэ, 1938-рэ илээсым академическэ отпуск къаилих ядэжэ къэклогъыгъ. Ипсауныгъэ тлэку нахьышлэу зэхъум, ежы-ри шысын ылыэккынуу шыты-гъэп, клэлэгъаджэ шымылэм къыхэккэу къышыгъуагъэу кы-рауагъэ Москва ыгъэзэжыны академическэ охъуф педучилищым шыригъэ-джэнхъу. Клэлэгъэджэ опытуу илэр, искусствэм хэшылкэу фырилэр илэуытыплэхъу педучи-лищым литературэмклэ шыре-гъаджэх, литературнэ-творческэ кружок шызэхэштэ, ащ лэпхъэ-тетэу пэщэныгъэ дызэрехъэ, ады-гэ литературэм илэжыацлэ хъушт-хэр къызышырашырэ набгъор егъэпсы. А кружокыр тилитера-турэ чыплэ пыгъэ шызыубытыгъэ Андырхъо Хъусен, Жэнэ Кы-рымызэ, Хъэдэгъэллэ Аскэр якуп ятворческэ къежъаплэу хъугъэ, ахэм яталант ылапсэ зидзыным, къэккыным, зыкызылэуихыным Долэтхан илахышлэу хылыгъагъ.

Хэгъэгъу ззошхор къежъагъ, тхыамыккэгъуабэр къызыди-хыгъэ. Мэшлэлыгъэр шылэны-гъэм шыреклогыгъ: цыфхэр, гугъэ нэфхэр, мурад лъагъэхэр хэ-стыхыагъэх. Долэтхан ишхъэ-гъэу Очерет Василий заом клогуагъэ, исабыеу Юрэ игъусэу Долэтхан унэм къынагъ. Джащ тетэу Долэтхан ГИТИС-р къы-ухыжыныр инасып къыхы-гъэл... Адыгэ хэкур фашистхэм къацлэхъыжыны шыхъафит за-шылжыкыи, музыкальнэ школэм идиректорэу, нэужым хэку драм-театрэм иактрисэу, режиссерым илэпылэгъоу иоф ышлагъ. Ады-гэ хэку ансамблэр зызэхашэ-жыкыи, ащ лэпкэ драматическэ труппэу хэтыгъэм художественнэ лэпхъэштэ Долэтхан фашилыгъ. А лъэхъанхэм Долэтхан итвор-ческэ иофшлэн егъэлъэшы. Зым ыуж зыр итэу зы акт хъурэ пьесэхэр етхыкх: «**Чэщ гумэ-кыгъу**», «**Фыжъ**», «**Асиет игукъау**», рассказэу «**Къурам-бий**» ыкыи ахэм анэмыккыхэри. «Псы икыгъом тынэсымэ, зы-шэу шлуцлэри зышэу фыжыри къэнэфэн» зэралоу, хэгъэгур ушэтыплэ хылыгъэм зефэм, хэти зыфэдэр къызэрэшынафэгъэр художественнэ амалхэмклэ къыгъэ-лэагъоныр ары Натхьом мурадэу зыфигъэуцужыгъэр.

Драматическэ труппэу Долэт-хан зилэшхъэтетыгъэм Адыгэ хэкум изакъоп, ткъош хэкухэр,

республикэхэр зэпаклогуацлэ-гъэх, спектаклэхэр къащагъэу-цуштыгъэх. Хэку гъэзетэу «Ады-гейская правдэ» ащ ехылла-гъэу мырэуштыгъэу къетхы: «... Хэку театрэу А.С.Пушкиным ыцлэцлэ шытым иадыгэ секцие ирежис-серэу Натхьо Долэтхан ипашэу концерт 15 хэкум ирайонхэм къащитыгъ, ахэмэ ашыцэу кон-цертитлур клэлэцлэуагъэм ашыл. Программэм хэхъэх инсцениров-кэхэр, лэпкэ ордэхэр, къашго-хэр... Зичэзыу къэтынхъу январым ашыштыр Тэхутэмькоуе ыкыи Теуцожэ районхэм ашы-реклогкынуу рахъухъагъ».

Лъэхъан хылыгъагъ, зэоклэры-зыжыгъэ хэгъэгур, хэкур... Шы-мылэ зэклогъ. Лэжъапккэ къара-мыгъэу артистхэм мэзи 7 — 8-м иоф ашлэу къыхэккыгъ. Хылыгъэ-зешэ шыхъэхыгъэ машинэккэ осы, чыылэ амылоу, ошхым, псынжыкыи апае къаамыгъанэу километрэ 70—100 аклогу, амы-гъэплырэ унэм спектаклэ къы-шатэу ладжыри хъугъэ. Гъо-гуацлэу, чылыи, мэлэкли Долэт-хан ипсауныгъэ инэу къыхэ-лэбагъэх, къызыщагъэкъуагъ. Ыгукыи ышхъэккыи а иофшлэным етыгъагъэми, лэжыкыи ышлэн фаеу хъугъэ. Чыплэрыс сэнэхъатэу клэлэгъэджэн иофым къыфе-гъэзэжыи. Джащ тетэу 1948-рэ илээсым Кощыаблэ клэжыи, гурыт еджаплэм бзэмрэ лите-ратурэмрэккэ шыригъаджэхъу иаужырэ мафэ нэс иоф ышлагъ. Зэрихабзэу, урок тыным иоф шиухыштыгъэп Долэтханэ. Ли-тературнэ-творческэ, драмати-ческэ кружокхэр зэхышлэжэ, творческэ ныбжьыккэу клогуацлэхэр ыплуштыгъэх, нэмыккэ авторхэм атыгъэ пьесэхэри, ежъ ытхы-гъэхэри аригъэгъэуцужыгъэх... Ары, тиадыгэ художественнэ псалэ лэжыгъэшлэу фишлы-нымклэ гугъэплэхъо къызыты-штыгъэ творческэ клочлэуагъэу я XX-рэ лъэшлэгъум ия 30-рэ илээс-хэм зыкызыгъэнэфагъэхэм анахь къахэшыштыгъэ Натхьо Долэтхан.

Адыгэ литературэм изэгъэшлэн а лъэхъаным я 7-рэ классым ша-ухыштыгъ. «Адыгэ литературэм-клэ хрестоматие я 6 — 7-рэ клас-сым пай» зыфилоу 1938-м къы-дэккыгъэм нэбгырибгъу ятворче-ствэ зэрагъэшлэнэу къетых: Клэрэцэ Тембот, Хьаткыо Ахьмэд, Теуцожэ Цыгъу, Пэрэныкыо Му-рат, Цэй Ибрахим, Клогуэ Шэ-бан, Натхьо Долэтхан, Меркицэ Рэщид, Наккэ Шхалихъ. Лъэ-хъаныхкэм тилитературэ ылап-сэ зыгъэтлылыгъэхэм, ихэхъо-ныгъэ гъогу пхырызышыхэрэм Долэтхан ыцлэ зэу ашыцэу къызэрэрауагъэм ащ итворче-ствэ лэпкэ литературэм ита-рихъ чыплэу шиубытырэр къе-гъэнафэ.

Игъэхъагъэхэм ягупсэфыллэ-штыгъэп Долэтхан. Титхэклогу нахьыжыхэр къызэрэшыгъуагъэ-рэр къыгъэшпыпкъэжыныным пылэу иоф зыдишлэжыштыгъэ. Ау уз лэзэгъунчэр тхэклогу ныб-жьыккэу шыхъасынчъэу къели, илээс 41-рэ нахь ымыныбжьэу бэным дихыагъ. Творческэ му-радэу илагъэхэр гъуэнэм нэхъэу Долэтхан ыгъэцккэнхэ ылы-кыгъэп. Арэу шытми, ышлагъэр маклэп — Долэтхан идраматиче-скэ произведениехэм шылэ-ныгъэ лэпсэ пыгъэ ял, ащ елы-гыгъэуи гъэшлэу клогуацлэ ахэлэ.

Тамэм щыІэныгъэм зыщелэты

Адыгабзэм имазэ фэгъэхьыгъэ Іофтхьабзэхэр республикэ гимназием щэкІох. Адыгабзэм изэгъэшІэн тилэпкъ шэн-хабзэхэм яхьылэгъэ зэхахъу тыгъуасэ зэ-хащагъэм общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» ина-хьыжъхэм ясовет хэтхэр, шІэныгъэлэжъхэр, лэпкъ Іофыгъохэм апылхэр хэлэжъагъэх. Республикэ гимназием икІэлэегъаджэу Шхъэй Фатимэ зипэщэ я 3-рэ классым иеджакІохэм зэхахъэм къэ-шынхэр къыщагъэлэжъагъэх, усэхэм къаджагъэх, къыщышъагъэх, оредхэр къыщалауагъэх.

— Адыгабзэр, адыгэ намыс-ыр оры, сэры. Сэры адыгэ лэп-кыр неущ лъызыгъэкІотэ-щтыр, — зэкІэлэцІыкІохэз кІэлэ-цІыкІумэ къаІо. Нахьыжъым лъытэныгъэ фэшІын зэрэфам, нэнэжъ-тэтэжъхэм уишІуагъэ ябгъэкІыным имэхъан, нэмыкІ-хэм къатегушыІэхэзэ, ІорыІуа-тэхэм анэсыгъэх.

КІэлэцІыкІух шхъаам, ныб-жышхо зилэм фэдэу мэгупшы-сэх, зэфэхьысыжъхэр зэрэп-шыщІхэм гур егъэлъыхъо. Ощ нахьыжъым адыгагъэ дызепхъа-ным фэшІ адыгэмэ шэн-хэбзэ шІагъоу яІэхэр еджакІомэ къа-Іуатэх. МэщбэшІэ Исхъакъ иусэу тинахьыжъхэм яхьылагъэм кІэлэцІыкІухэр къаджэхэзэ, щы-Іэныгъэм ипычыгъохэр нэгум къыкІагъэуцох.

Рэдэд цІыкІум адыгэ шъуашэр янэ фидыгъ. Ар къыратымэ, лэпкъ гупшысэр щыІэныгъэм

щыпхырищынэу къыфэхъохъух. Рэдэд нэгущІоу адыгэ шъуашэр аІехы, къызыщелъэ. Лыгъэр ишапхъу, адыгэ шэн-хабзэр хэ-лэу пчэгум къыщэшъо, шъон-тырыным фэлэзу теозэ, Кавказ къушъхъэхэр къызэлъыгъаджэхэу къытщэхъу. Ащ фэдэ къэшІын-хэм кІэлэцІыкІухэр апІух.

Нарт эпосыр еджакІомэ ашІо-гъэшІэгъон. Шэбатныкъо, Сау-сырыкъо, нэмыкІхэм яхьылэгъэ лэпкъ оредхэр къаІох. Урысхэм ащыц кІэлэцІыкІухэр адыга-бзэкІэ къэгущыІэх, усэхэм къа-джэх — ар сыда зымыуасэр зэ-къошныгъэр бгъэпытэ пшІои-гъомэ!

Шхъэлэхъо Абу, Тхьаркъо-хъо Юныс, Мэкълэ Джэбраил, Хъунэгэ Чэтиб, Унэрыкъо Мир, МэщфэшІу Нэдждэт, Къэрэбэт Аслъан, Унэрэкъо Рай, Тхьар-къо Сафьет, Хъэпэ Арам-бий, нэмыкІхэри лэпкъ зэхахъэм

къыщыгушыІагъэх, кІэлэцІы-кІухэм гушыІэгъу афэхъугъэх. Германием къыкІыжъыгъэ шІэ-

ныгъэлэжъу Едыдж Батырай итхьылхэр гимназием шІухьаф-тын фишыгъэх.

Адыгэ Республикэм лэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэр зыхэлэжъгъэ зэхахъэм осэ ин ритыгъ. Хъунэгэ Чэтибэ къы-зэриІуагъэу, ащ фэдэ зэІуІэгъухэр нэмыкІ еджапІэхэм ащызэхашъ-мэ шІогъэ ин къытыщт.

— Хъэпэ Налмэс, Хъакъунэ Ислъам, Мерэм Светэ, Шхъэ-лэхъо Аслъан, Ехъулэ Хъазрэт, Хъэпэ Рэдэд, Мэкълэ Дъан, Шъаукъо Джэнэт, Мамсыр Им-ран, нэмыкІ кІэлэеджакІохэри

Іофтхьабзэм хэ-лэжъагъэх, — къеІуатэ Шхъэй Фатимэ. — Гим-назием идирек-торэу КІыкІ Ну-рыет, зэкІэ Іэпы-Іэгъу къыпфэхъу-гъэхэм тафэрэз.

Лэпкъым инеушрэ мафэ-хэм яшІушІагъэ зэрэбгъоштым тицыхъэ телъ. Адыгэ палом, п ш ъ а ш ъ э м афэгъэхьыгъэ зэ-хахъэхэу яІэщт-хэм тигуапэу та-х э л э ж ъ э щ т. Шъопсэу, зэха-хъэм тамэ езы-тыгъэхэр!

СПОРТ ЩЭРЫОНЫР

Яти, ыкъуи апэрэх

Спорт щэрыонымкІэ Дунэе турнирэу Польшэм щыкІуагъэм хэгъэгубэмэ къарыкІыгъэхэм яухъазырыныгъэ щауплэкІугъ. Адыгэ Республикэм илЫкІохэу Сергей Алифиренкэмрэ Алек-сандр Алифиренкэмрэ апэрэ чІыпІэхэр къафагъэшъошагъэх.

Апшъэрэ спорт ухъазырыныгъэ зыщызэрагъэгъотырэ Адыгэ рес-публикэ еджапІэм ятэрэ ыкІорэ щытхур къыфахыгъ. Сергей Али-фиренкэм Олимпиадэ джэгунхэм дышъэ медалыр къащыхыгъ, ду-наим ичемпион. Урысыем ихэ-шыпыкІыгъэ командэу Польшэм щыкІогъэ турнирым хэлэжъагъэм

С. Алифиренкэр хэтыгъ, кІэрахъом-кІэ щэрыуагъэхэм ащыц.

Александр Алифиренкэр кІэра-хъомкІэ псынклэу щэрыонымкІэ апэ-рэ чІыпІэр къыдихыгъ. Алифирен-кэхэм гъэхъагъэу ашІыгъэм тыр-гушхо. Ятэрэ ыкІорэ дунэе спортым нахъ щызэлъашІэнхэу Тхъэм тафе-лъэлу.

ПАУЭРЛИФТИНГЫР

Къыхьыгъэр дышъэ

Урысыем классикэ пауэрлифтингымкІэ изэнэ-къокъоу къалэу Владимир щыкІуагъэм илэс 23-м нэс зыныбжъхэр хэлэжъагъэх. Спортсменхэр щылхэу штангыр бгъэгум телэтыкІыгъэнымкІэ зэнэкъокъугъэх.

Мыекъопэ къэралыгъо университетым иаспиран-тэу Шхъэлэхъо Къэплъан килограмм 55-м нэс къэ-зыщэчырэмэ янэкъокъуи, апэрэ чІыпІэр къыдихыгъ.

Къ. Шхъэлахъор Гъобэкъуае щыц, тренерэу Лхъусэжъ Къэплъан иапэу зегъасэ. Мы мафэхэм тибатыр ныбжы-кІэ зэнэкъокъухэм зафегъэ-хъазыры.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ
Республикэм
лэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ
тилэпкъэгъухэм
адырІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар
жъугъэм
иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхъаІэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шхъаІэм
иапэрэ гуадзэр
МЭЩІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шхъаІэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхьырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыдэщыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаІэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиокъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чІыпІэ гъэІоры-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 687

Хэутыным
узщыкІэхтэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэхтэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00